VIAȚA ILUSTRATĂ

ANUL IV. Nr. 3

MARTIE 1937

Grigorescu: DESEN

Anul IV Cluj, Martie 1937 Nr. 3

VIAȚA ILUSTRATĂ

Director: NICOLAE COLAN
EPISCOPUL CLUJULUI

FRESCA MARILOR ARDELENI

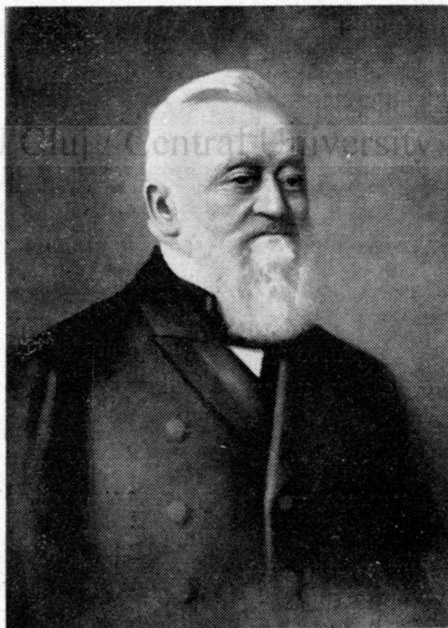
PARTENIU COSMA

Pomenirea unui veac dela naşterea marelui bihorean, a scos la lumină aspectele neobişnuit de bogate şi surprinzătoare ale unei vieţi minunate, ce constituie una din mândriile Ardealului românesc.

Puţini dintre conducătorii neamului nostru de dincoace de Carpaţi s'au putut ridica la înălţimile atinse de *Parteniu Cosma,* care prin talent, caracter şi energie a fecundat atâtea domenii ale afirmării sufletului românesc.

Căminul părintesc dela Beiuş, teologia din Arad şi atmosfera din casa lui Emanoil Gojdu, al cărui secretar fusese Parteniu Cosma în timpul studiilor juridice din Budapesta, sunt factorii cari i-au conturat liniile personalităţii sale morale atât de proeminente.

Ceeace uimeşte cu adevărat în destinul lui *Parteniu Cosma* este imensa lui putere de muncă şi voinţa neînfrântă prin care şi-a dus la îndeplinire preocupările nobile şi rodnice puse în slujba neamului.

Parteniu Cosma
1837—1923

N'a fost câmp de acţiune naţională, unde el să nu fi luptat cu rară destoinicie, cucerind posturile de comandă şi menţinându-se acolo, autoritar şi prodigios, în stima tuturora.

Spre a ne da seama de proporţiile figurii sale excepţionale, este suficient să rezumăm activitatea ce a desfăşurat-o în ordinea politică şi bisericească.

Încă din cei dintâi ani de avocatură la Beiuş *Parteniu Cosma* a intrat în falanga luptătorilor *activişti,* izbutind să pătrundă ca deputat — alături de cei mai distinşi fruntaşi — în Parlamentul din Budapesta. Se credea că fiind un om nou aici, va avea nevoie de-o perioadă de aşteptare spre a se aclimatiza, şi a-şi însuşi tehnica indispensabilă oricărei afişări serioase. Talentul şi pregătirea ce le aducea tânărul deputat de Beiuş, l-au dispensat de o asemenea ucenicie comună. Din capul locului el a urcat tribuna cu siguranţă şi demnitate, dovedind uimitoare calităţi de elocinţă şi convingere, de logică adâncă şi replică tăioasă, cari îi permiteau să-şi pună în evidenţă cunoştinţele întinse şi tactica de luptă. Prin ele a reuşit să se impună ca un luptător de rasă, stârnind respectul Ungurilor şi preţuirea colegilor săi Români, cari îl înconjurau cu o simpatie din ce în ce mai largă, menită să-i aducă într'o zi suprema consacrare politică.

În adevăr, Parteniu Cosma a ţinut o serie de discursuri în legătură cu toate chestiunile politice mari şi mărunte, ce interesau soarta neamului său şi progresul sănătos al Statului, reuşind prin expunerea sa limpede, viguroasă şi documentată să impresioneze Camera, făcându-se ascultat şi uneori chiar urmat în sugestiile ce le formulà.

În 1879 soseşte momentul grav şi tulburător al proiectului de lege pentru introducerea *limbii maghiare* în şcolile noastre confesionale. Era un atentat politic ce revoltase profund toate conştiinţele româneşti de pe cele două versante ale Carpaţilor. *Parteniu Cosma* avea să fie unul din exponenţii acestei revolte dela tribuna Parlamentului, prin discursul masiv ce l-a ţinut, arătând că scopul ascuns al proiectului este *maghiarizarea* naţionalităţilor. Cum însă şcoala confesională nu va putea da rezultatele scontate la învăţarea limbei maghiare, ea va fi desfiinţată şi înlocuită cu una comunală ori de stat, ceeace va aduce însă scăderea moralităţii la sate. Căci Românii sunt un

popor religios, și ei nu acceptă decât cultura ce le vine prin Biserică, fiindcă aceasta le conservă naționalitatea, virtutea și moralitatea. Din contră, țăranul care ca servitor ori soldat a ajuns să știe ceva ungurește, *este cel mai stricat în comună, fiindcă vrea să fie superior celorlalți și nu se supune ordinelor date de autorități.*

Și cum într'o ședință anterioară, șovinistul Orbán Balázs pretindea că și România a procedat la fel față de școlile Ciangăilor, *Parteniu Cosma* cere telegrafic informații exacte dela București, pe cari obținându-le le citește românește în Cameră și răstoarnă insinuațiile scriitorului săcui, arătând că în satele pomenite abia se mai vorbește ungurește, din cauza copleșirii lor de mediul românesc asimilant.

Dar ceece pune într'o lumină frumoasă personalitatea lui *Parteniu Cosma* este marele discurs rostit la 1878 în chestiunea *politicii orientale* a Monarhiei.

La ordinea zilei era ocuparea Bosniei și Herțegovinei de către Austro-Ungaria. Într'o scrisoare adresată alegătorilor săi, pe care o citește și Parlamentului, Cosma se declară categoric împotriva ocupării deoarece de-oparte ea va ruina finanțele țării, de alta acele provincii, odată civilizate, *vor deveni în corpul patriei noastre dinamita care o va sparge.* Nu vi se pare extraordinară această divinație, care descifrează viitorul, prevestind ca într'o profeție biblică, bombele asasine dela *Seraievo,* cari au incendiat lumea întreagă?

Politica orientală a Monarhiei este foarte criticabilă, deoarece în loc să înțeleagă că pe urma războiului ruso-româno-turc, lichidarea Turciei aparține exclusiv popoarelor ce s'au eliberat, – ea vine să rupă din această moștenire Bosnia și Herțegovina, două provincii cu populații *eterogene,* neputând pricepe, că a trecut vremea statelor de mozaic, că astăzi numai *principiul de naționalitate* poate creia și desființa state. Este apoi regretabil, că pentru justificarea acestei ocupațiuni, împotriva stipulațiunilor tratatului dela Paris, ministrul președinte Coloman Tisza, invocă răutăcios cazul Principatelor, cari și ele l-au călcat unindu-se sub numele *România.* Dar dacă ea a procedat astfel a făcut-o silită de neînțelegerea diplomației pentru aspirațiile legitime ale Românilor, cari nu-și puteau împlini misiunea europeană decât uniți în cadrul aceluiaș Stat la gurile Dunării. Dând literii tratatului o interpretare practică ingenioasă prin alegerea lui Cuza, cancelariile europene s'au resemnat, convingându-se că Românii au lucrat cuminte, servind totodată și politica de ordine în Balcani.

Există acum motive ca Ungaria să se plângă de fapta istorică a României, se întreabă Parteniu Cosma? Nici de cum. Pentrucă ea a pășit îndată la organizarea generală a noului Stat, dându-i o Constituție democratică cu regim parlamentar, a întemeiat o dinastie ereditară, a înfăptuit eliberarea țăranului, a desființat pedeapsa cu moartea, ceeace la noi nu-i cazul, a întrodus căsătoria civilă, pe când aici nu cutezăm s'o facem.

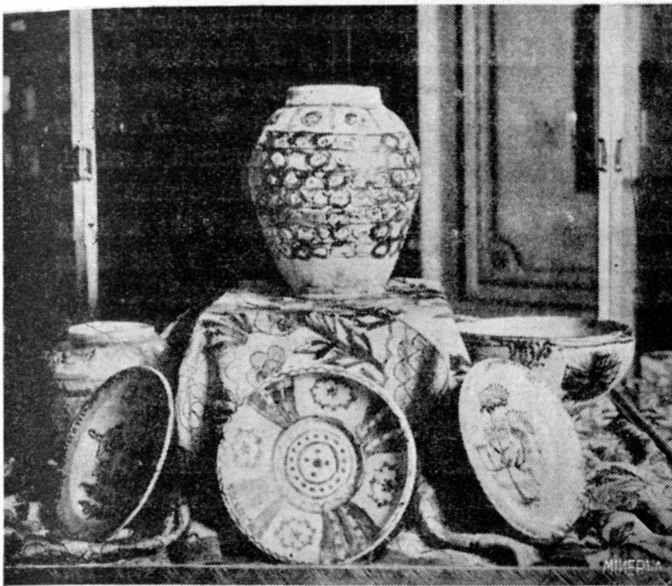
A secularizat averile mănăstirești, cum la noi nici după un veac nu se va întâmpla, a înființat școli în toate cătunele, a întrodus cel mai perfect cod civil, pe când noi nici astăzi nu-l avem, a adoptat în procedura judecătorească oralitatea, fără a îndrăznì s'o acceptăm și noi, și a instituit curtea cu jurați, față de care noi ne declarăm încă nepregătiți. Apoi a brăzdat țara cu căi ferate, a înființat mulțime de spitaluri și azile, și-a consolidat finanțele și a organizat o armată, tot atâția factori de civilizație, cari i-au permis să realizeze în două decenii un progres admirabil, cum nu-l poate arăta nici o altă națiune.

Și, cuprins de-un elan înălțător, *Parteniu Cosma* încheie textual: „Iar când a bătut ceasul pentru eluptarea independenței patriei, toți Românii au sărit ca unul in fața redutelor inexpugnabile ale celui mai cumplit și viteaz inamic, ce-i drept însoțiți de surâsul curios și compătimitor al Europei, dar în curând având să fie întimpinați în calea lor de triumf de admirația și stima Europei, pentrucă au dovedit în mod eclatant înaintea lumii, că jos la Dunăre există un popor brav și tânăr, care-și cunoaște chiemarea sa europeană și este în stare a și-o îndeplinì, popor a cărui alianță poate fi prețioasă pentru ori și cine."

O asemenea apologie strălucită a României n'a mai răsunat niciodată în Parlamentul unguresc, și dacă ea a trebuit să fie ascultată cu ură abia stăpânită de cavalerii șovinismului cutropitor, faptul se datorește prestanței excepționale a deputatului de Beiuș. Curajul lui politic și mândria de rassă i-au inspirat o vibrantă spovedanie națională, cu ecouri adânci în sufletul tuturor Românilor, tocmai într'o vreme de efervescență a nădejdilor noastre sfinte răscolite de gloria dela Plevna.

Acest discurs singur ar fi fost suficient să legitimeze deputăția lui *Parteniu Cosma* și să-i asigure o pagină luminoasă în analele luptelor noastre politice.

De altfel o privire sumară, după Cartea de aur, asupra activității parlamentare române între 1872–1881, ne demonstrează, că dintre cei 31 de reprezentanți ai națiunii, cari au urcat tribuna, *Parteniu Cosma* deține recordul cu aproape 50 de discursuri.

Nora Steriadi: Broderie și ceramică

Nu-i mirare deci, că celebra adunare națională din 12 Mai 1881, ţinută în Sibiu, l-a cinstit cu cea mai inaltă demnitate politică, alegându-l *preşedinte* al partidului național unitar, înființat atunci pentru toţi Românii din Transilvania și Ungaria.

*

Dar dacă *Parteniu Cosma* părăsi arena politicei militante, el ştiu să compenseze pe deplin această pierdere prin activitatea intinsă și variată dăruită neamului său în domeniile tot atât de importante ale vieţii *bisericeşti,* culturale și economice.

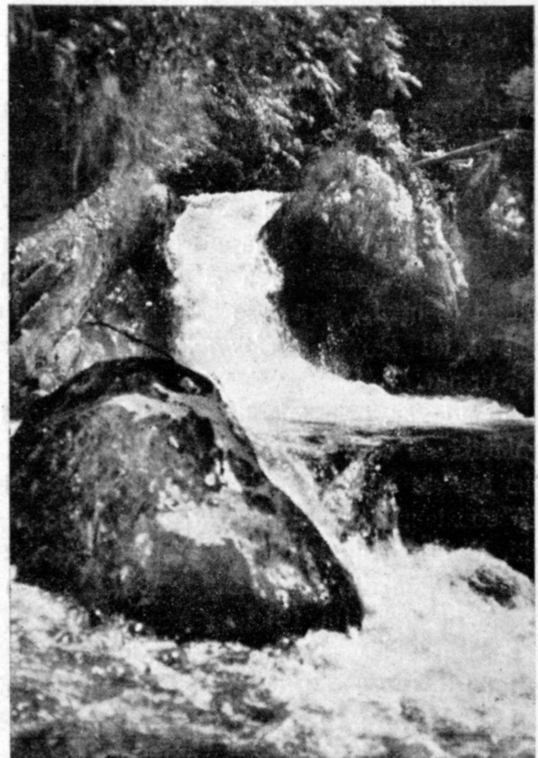
Educația religioasă din casa părintească, dela teologia din Arad și din preajma lui Emanoil Gojdu, l-au legat atât de puternic de Biserica ortodoxă, incât a devenit unul din luptătorii ei cei mai devotaţi până în ultima clipă a existenţei sale.

De altfel mintea lui pătrunzătoare a înţeles, că în regimul politic atât de duşmănos al Ungariei şoviniste, Românii trebuie să facă din Biserică o cetate de apărare nu numai a credinţii, ci și a naţionalităţii lor. De aceea, il vedem la început simplu notar al comitetului parohial din Beiuş, apoi membru permanent în toate corporaţiunile reprezentative şi organele executive ale Mitropoliei, ridicându-se pretutindeni la înălţimi, pe cari le-au atins foarte puţini dintre fruntaşii nostri.

Chiar în cel dintâi congres național-bisericesc din 1868, il vedem pe *Parteniu Cosma* în funcţiunea de notar al comisiei speciale, însărcinată cu misiunea grea de a studia proiectul de constituţie bisericească, alcătuit de genialul mitropolit *Andrei Şaguna.*

Într'un articol, publicat în *Enciclopedia Română,* Cosma însuşi ne dă amănunte interesante despre geneza *Statutului organic,* arătând controversele aprinse și dificultăţile enorme prin cari a trecut legiferarea lui definitivă. Fără indoială, că în elaborarea acestei opere istorice, *Parteniu Cosma* cu inteligenţa, tinereţea şi cultura lui juridică va fi adus contribuţii reale, mai ales după ce ne spune, că el este acela care a *redactat* textul comisiunii congresuale.

Dar o parte cu mult mai însemnată ii era rezervată lui *Parteniu Cosma* în aplicarea practică a acestei creaţiuni epocale, pe care o socotia cea mai liberală și mai democratică constituţiune bisericească Mitropolitul *Şaguna* impiedecat de boala, care in scurtă vreme ii curmă firul vieţii, n'avusese putinţa să organizeze Mitropolia în spiritul nouii sale legiuiri unitare, şi astfel această imensă obligaţiune avea să revină urmaşului său în scaun *Miron Romanul.* Înrudit cu el prin soţia sa, care-i era nepoată de soră, Parteniu Cosma, stabilit la Sibiu în 1876, probabil chiemat tocmai de regretatul Mitropolit, ii va da cel mai larg și mai preţios concurs în orânduirea legală a Bisericii. Avem motive suficiente să credem, că toate Normativele, Regulamentele și Instrucţiunile, privitoare la guvernarea arhidiecezei și Mitropoliei, atribuite destoiniciei administrative a înaltului Ierarh, au ieşit şi din colaborarea sinceră oferită de *Parteniu Cosma.* Tot aşa a trebuit să-i fie un luminat sfătuitor în luptele naționale aprige pe cari Mitropolitul *Miron Romanul* le-a dus timp de un

Cascadă din Munţii Sibiului

sfert de veac cu stăpânirea maghiară, mergând atât de departe cu spiritul de sacrificiu, încât de două ori și-a pus postul la dispoziția *Coroanei* în semn de protest pentru știrbirile aduse *autonomiei* bisericești.

Memoriile temeinice prin cari *Miron Romanul* combătea legile școlare de maghiarizare din 1879 și 1883, soluția favorabilă obținută în chestiunea *Fondațiunei Trandafil,* izbânda prin care a asigurat pe seama gimnaziului ortodox din Brașov *subvenția* României, – toate condiționate și de argumentații juridice, n'au putut fi străine de înrâurirea lui *Parteniu Cosma.* Și cu atât mai puțin a lipsit spiritul lui – așa ni se pare – la redactarea celebrei *Circulare* din 1896 contra festivităților milenare maghiare, act de un curaj uluitor și de-o intransigență fără seamăn. Cu o admirabilă demnitate națională, Mitropolitul Miron a ținut să declare pe față, că *Românii n'au motive a se însufleți de aceste festivități, fiindcă ei nu vor să se contopescă în rasa dominantă maghiară, nici să dispară sub nomenclatura generală de națiune politică unitară.*

Națiunea l-a aplaudat, guvernul însă s'a răzbunat aplicându-i *avertismentul* prin gura Regelui și retrăgându-i salarul de 16.000 cor. anual.

Dar activitatea bisericească văzută a lui *Parteniu Cosma* se poate desprinde în toată bogăția ei din *Protocoalele* sinoadelor și congreselor naționale.

Timp de peste 50 de ani, cât a lucrat în cadrul, lor n'a lipsit dela nicio desbatere ce interesa problemele de viață ale Bisericii, buna ei îndrumare și organizare, aducând o înțelegere superioară și soluțiuni norocoase în deslegarea lor. De aceea, prestigiul lui crescu vertiginos, devenind personalitatea cea mai de seamă a Bisericii ardelene, dominând toată desfășurarea ei. Nici nu se putea concepe examinarea și rezolvirea vr'unei chestiuni esențiale, fără a se asculta cuvântul autorizat al lui *Parteniu Cosma,* care de obiceiu era și urmat.

În adevăr, prin talentul, tactul și competința inegalabilă de cari a dat probe elocvente, el s'a impus așa de mult în ochii tuturora, încât a ajuns să fie considerat un fel de *Mitropolit laic* al Bisericii. Pentru a ilustra această faimă, vă citez un exemplu. După discuții de ani de zile sinodul arhidiecezan hotărește în 1912 ca noul Seminar Andreian să se zidească în marea grădină din fața reședinței de vară mitropolitane. Astfel triumfase părerea lui *Parteniu Cosma* față de dorința mitropolitului *Ioan Mețianu* de a păstra școala clericală tot în preajma Catedralei. Mitropolitul nu s'a resemnat și la următoarea sesiune sinodală din 1913, declară în scris, că nu-și dă învoirea la executarea hotărârii luate și în consecință cere să fie anulată. Era o situație grea și delicată. *Parteniu Cosma* însă izbutește – printr'o formulă savantă, primită și de Mitropolit – să determine sinodul la menținerea celor odată convenite. Voiu adăoga însă imediat, că în practică biruința a fost totuș a Ierarhului, grație abilității sale proverbiale.

De altfel rolul dominant ce l-a avut în Biserică se desprinde și dintr'o mărturisire personală. Anume, într'un proces de presă ce s'a judecat la curtea cu jurați din Cluj, *Parteniu Cosma* fiind nevoit să se apere împotriva calomniilor vânturate, a făcut – cu neplăcerea omului de bun simț – și următoarele declarațiuni autobiografice: „de când avem *autonomie bisericească* eu am fost deputat la toate congresele și sinoadele noastre bisericești, am conlucrat în congresul din 1868 la facerea constituției noastre bisericești și am conlucrat la toate lucrurile momentoase ce s'au petrecut în viața noastră bisericească dela 1868 încoace; și nu mă sfiesc a zice, că după atâta praxă în afacerile noastre bisericești sunt o mică autoritate, și n'are să-i pară rău de prestațiunile mele nici unei corporațiuni bisericești".

Este deci pe deplin îndreptățită legenda ce i s'a creiat încă în viață, și nu exprimă decât o realitate controlabilă, emoționanta caracterizare biblică ce i-a închinat-o învățatul Episcop *Roman Ciorogariu,* când a spus că: „toate câte s'au făcut în viața noastră bisericească constituțională printr'ânsul s'au făcut, și fără de dânsul nimic nu s'a făcut din câte s'au făcut".

I. MATEIU

Fecioarei pe lemn

Înmugurește mersul meu spre zare,
Spre țarini unde-i veșnică lumină,
Sub soare unde clipa e senină,
Iar ceasul încărcat de încântare;

S'anin lumină 'n ochii mei, podoabă
Înlăcrămată 'n pârg curat de grâne;
S'adun în ieslea sufletului pâne
Și clipa să-mi îngenunchieze roabă.

În snopi de lacrămi îți voi plăti Mirul,
De-i zidări în mine o cetate.
Căci scoica inimi-mi va fi potirul

În care, lin, în clipe cadențate
Vei pogorî din ochii tăi seninul
Și liniștea din miezul cel de noapte.

ILIE MĂNIȚIU

SĂRBĂTOAREA LUI MĂRŢIŞOR

BUNAVESTIRE

Ghiocei

Nu este o simplă coincidenţă, nici meschin calcul omenesc, ci înţeleaptă şi necuprinsă ocârmuire dumnezeiască: Mărţişor, luna adierilor primăvăratice, a soarelui cald ce trezeşte natura la viaţă, este şi luna sărbătoririi momentului când cerul întorcându-şi faţa spre pământul păcatului, îi trimite Mântuitor.

Mărţişor cu seva vieţii naturale ce isbucneşte puternic din pământ. Bunavestire cu seva de viaţă divină ce se coboară tainic în trupul de fecioară al Mariei din Nazaret.

Mărţişor descreţeşte frunţile, alungă îngrijorările din suflete, încolţeşte nădejdile de mai bine. Bunavestire înseninează viaţa, o umple de nădejdea fericirii vecinice.

Ambele ne umplu de bucurie. Prima de o bucurie materială, – bucuria trupescului din noi, când îşi vede asigurate condiţiile existenţei; a doua de o bucurie spirituală, – bucuria sufletului din noi în faţa dovezilor iubirii cereşti, în faţa perspectivei redobândirii fericirii pierdute.

Puse alături, sunt atât de distanţate, pe cât de distanţată este durata vieţii materiale, faţă de eternitatea vieţii spirituale. Sub raportul substanţial nici nu ne putem imagina posibilitatea unei comparaţii.

Prima vine şi se duce, săgetează o clipă inima şi dispare, e condiţionată esclusiv de mediul natural extern; a doua e permanentă, fiinţial n'are nimic comun cu lumea externă, e condiţionată din lăuntru, e o revărsare a sufletului asupra lui însuşi.

Prima este accesibilă oricui, şi nu aduce nici o schimbare în lume; dinpotrivă ultima este bucuria creştină în sensul strict al cuvântului.

Este, într'adevăr, sărbătoarea creştină un îndoit prilej de bucurie pentru omenire. Întâi ea ne aminteşte de gestul larg al iubirii divine faţă de noi, apoi de frumuseţea sufletească a Fecioarei Maria, aleasa cerului să poarte în pântece pe Dumnezeu-Fiul.

Cum să nu ne bucurăm, când ne dăm seama ce însemnează, pentru omenirea stigmatizată cu pecetea păcatului, vestea cea bună a venirii fiului lui Dumnezeu în lume?

Îngerul Gavril aduce solia hotărârii divine nu numai fecioarei din Nazaret, ci nouă tuturora. Nouă tuturora ne vesteşte, că promisiunea răscumpărării, dată protopărinţilor se realizează. Că Dumnezeu în înţeleapta lui orânduire, trimite pe Fiul său să ispăşească păcatul. Să ne înveţe a cunoaşte voinţa lui. Să se facă pe sine cu preţul unor neînchipuite umilinţe pildă de vieţuire superioară. Să ducă lupta cea aprigă împotriva răului stăpânitor în lume, să-l învingă jertfindu-se. Să pună bază împărăţiei mântuirii pe pământ. Să ne ofere

Grigorescu: Maica Domnului cu Pruncul
— Mănăstirea Agapia —

darurile divine ca piedestal pe care să ne urcăm în năzuința noastră după idealul fericirii pierdute.

Nouă tuturora ne vestește că Dumnezeu vrea să ne ridice spre sine, făcându-ne demni de scopul esențial al existenței noastre.

Cum să nu ne bucurăm de exemplul rar de evlavie, modestie și jertfire de sine dat de un semen al nostru, Fecioara Maria, în fața soliei cerești? Ea este mândria noastră în opoziție cu Eva, aducătoarea răului în lume. Este contribuția inițială a omenirii la realizarea ideii mântuirii.

Dumnezeu cearcă adâncul, precum spune profetul Daniil, pentru a căuta lăcaș demn pentru Fiul său. Se oprește asupra acestei copile din Nazaret. Nu este nici bogată, nici din familie princiară, ci o biată orfană săracă, nebăgată în seamă de nimeni, obligată la protecția unui venerabil bătrân, logodnicul ei impus prin lege. Și-a petrecut copilăria în templu. Acolo la picioarele învățaților preoți, ascultând s'a deprins de mică a cugeta mai mult la cele netrecătoare. Aștepta mai mult decât oricine realizarea promisiunilor mesianice, făcute lumii prin profeți. Acolo în atmosfera de pietate, a învățat a se stăpâni pe sine, a fi modestă și bună, a fi credincioasă.

Salutul îngerului: „Bucură-te ceeace ești plină de dar. Domnul este cu tine. Binecuvântată ești tu între femei", o tulbură. O tulbură nu fiindcă n'ar fi înțeles distincția divină de care a fost învrednicită, ci fiindcă în modestia ei se consideră nedemnă de ea. Lămurirea dată în grabă de Gavriil, că a fost aleasă de Dumnezeu să zămislească în pântece și să nască fiu, care se va chema Fiul celui Prea Înalt, și care va stăpâni în veci, – îi mărește nedumerirea. În sufletul Mariei se dă o luptă grozavă. Cine ar putea-o înțelege? Numai acela, care a ajuns adâncimea credinței ei în Dumnezeu și s'a ridicat până la înălțimea ei morală. Deoparte voința divină de a fi mamă lui Iisus, de alta voința ei de a rămânea fecioară. În această luptă voința ei se supune. Dar cerul nu-i cere această jertfă. Ceeace la om nu este cu putință, este cu putință la Dumnezeu.

„Fie mie după cuvântul tău" – înseamnă consimțământul la realizarea voinței divine. Este mai mult, consimțământul la jertfă. Ea știe, că de acum liniștea și viața îi sunt date. Va suferi alături de Fiul ei. Va suferi din convingerea că satisface voința lui Dumnezeu și servește cauza omenirii.

Omenirea prin fecioara Maria se arată coaptă pentru venirea Mântuitorului.

Ne bucurăm de vestea cea bună, când nu numai înțelegem aceste adevăruri, ci pătrunzându-ne de ele, ne formăm convingeri de viață, cari răspund iubirii lui Dumnezeu și jertfei Mântuitorului față de noi, convingeri cari se hrănesc din substanța superioară a vieții Mariei.

G. MUNTEANU

FAPTA SECȚIEI SIBIU A F. O. R.-ULUI

Pentru înviorarea credinței strămoșești

N'am de gând să laud hărnicia dlor profesori I. Sandu și Dr. L. Bologa, cari sunt pătrunși de toată seriozitatea slujbei lor de înaintestătători ai F. O. R.-ului, secția Sibiu, când mă aștern să desvăluesc și să comentez cea mai recentă faptă a pomenitei frății din orașul nostru. Nici nu vreau să gâdil amorul propriu al trupei de entuziaști care le acordă concursul lor fără a cere 'n schimb o cât de măruntă răsplată. Fiindcă, și unii și ceilalți sunt oameni modești și de ispravă, oameni învățați cu truda ce se dăruește bucuros și anonim.

Frăția Ortodoxă Română, secția Sibiu, lucrează și jertfește. Lucrează potrivit programului schițat în statutele pe cari le-a aplaudat întreg Ardealul românesc, acum trei ani de zile. Jertfește, cu toată tragerea de inimă, timp și suflet și bani. Cu un cuvânt, tot ce are. Jertfește, nu pentru slava ei, ci pentru zidirea împărăției lui Dumnezeu în mijlocul neamului românesc.

Pentru publicul sibian, F. O. R.-ul din Sibiu a organizat în postul Crăciunului – în colaborare cu Societatea ortodoxă a femeilor române, filiala Sibiu – un ciclu de conferințe nimerit alese și bine cercetate.

Pentru intelectualii sibieni, F. O. R.-ul din Sibiu a organizat în toamnă un cerc de studii ortodoxe, cu două ședințe pe lună, în cadrul căruia un referent pune câte-o problemă de interes național-bisericesc, cu discuții folositoare. Ședințele continuă și acum.

Dar cea mai remarcabilă faptă a F. O. R.-ului sibian, e desigur *Cursul de înviorare a credinții strămoșești* inaugurat în ziua de 7 Februarie a. c.

Dacă primele două fapte ale pomenitei frății s'au adresat locuitorilor orașului nostru, apoi cea din urmă era destinată norodului satelor noastre ortodoxe românești. Ea a pornit la drum din dorința de a instrui pătura noastră țărănească în adevărurile de credință ale Bisericii noastre dreptmăritoare, a o fortifica în credință cu pilde alese cu

I. P. S. S. Mitropolitul Nicolae

înțelepciune din istoria sbuciumatului trecut al ortodoxiei ecumenice și al ortodoxiei naționale, a-i deschide ochii asupra proporțiilor celor adevărate ale primejdiei ce o prezintă pentru viața religioasă românească sectele și a-i așeza în suflet entuziasm și 'n mâini arme concrete pentru a putea rezista cu succes atacurilor îndârjite ale uneltelor veacului acestuia, cari caută să ne destrame credința și viața noastră tradițională.

Cu acestea am expus liniile mari ale programei cursurilor pentru înviorarea credinței strămoșești, ale cărei amănunte urmează mai jos.

Conform hotărârii inițiale luate în sobor – cu participarea tuturor factorilor cu greutate și răspundere în viața bisericească românească a Sibiului – F. O. R.-ul s'a adresat câtorva protopopiate din Arhiepiscopie, invitându-le să trimită la aceste cursuri câte-un sătean sau doi, din cei mai lipiți de biserică, îndeosebi din acele parohii cari sufăr mai cumplit de disoluția sectară. *Numărul*

Cursurile de educație religioasă din Sibiu: Dascălii și ucenicii lor

cursiștilor fusese hotărât la treizeci. *Durata* cursurilor, o săptămână.

Încercarea a dat rezultate peste așteptări. Duminecă 7 Februarie, a. c., treizeci și nouă cursiști din toate părțile Arhiepiscopiei, se încolonau în curtea Academiei teologice „Andreiane" pentru plecarea la Sf. Liturghie, în catedrală. Așadar, au venit mai mulți decât se prevedea. Cu atât mai bine. S'a găsit și pentru cei nouă câte-un pat în internatul Academiei teologice și un tacâm cu hrană abundentă din economiile Școalei normale „Andrei Șaguna", gospodărită cu un rar simț de chibzuială de directorul ei, dl I. Sandu.

Noutatea i-a surprins pe mulți. Unul dintre ei îmi spunea că trebue să scrie acasă că nu-i nimic rău. L-am întrebat de ce-ar fi putut să fie rău. Și atunci, deșteptul meu tovarăș de taifas mi-a răspuns că nevastă-sa când a sosit „porunca" să-i plece bărbatul la Sibiu, nu mai avea stariște deloc. Știa că 'n tinerețe gospodarul nostru își făcuse armata aici. Și cum se tot svonește de „bătaie", biata femeie credea că de-asta-i chiamă bărbatul la Sibiu ca să-l „îmbrace."

Deschiderea cursurilor a făcut-o – Luni dimineața, în 8 Februarie a. c., Î. P. S. Mitropolit *Nicolae* înconjurat de demnitarii Săi. Cuvântarea Î. P. S. Sale, bogată 'n idei, limpede 'n expunere și adaptată puterii de pricepere a ascultătorilor, a fixat făgașul în care aveau să se desfășure cursurile și nivelul acestor cursuri: *avânt* și *sinceritate.* La sfârșit, Î. P. S. Sa, spre deplina mulțumire a cursiștilor, a stat de vorbă cu fiecare din ei. După aceea, au început cursurile. Programul a fost așa fel alcătuit încât înainte de masă cursiștii să as-

culte patru ore de lecții, după masă să viziteze instituțiunile importante din oraș, iar seara, sub conducerea însoțitorului permanent al zilei, să se facă discuții, citiri din Sf. Scriptură și rugăciunea, laolaltă cu studenții Academiei teologice „Andreiane."

Dăm aici programul fiecărei zile, în amănunte:

Luni 8 Februarie:

8–9 Doxologie în Catedrala mitropolitană.
9–10 Deschiderea solemnă a cursurilor de către Î. P. S. Sa Mitropolit Nicolae.
10–11 Luptele religioase ale Românilor din Ardeal până în sec. 17.
11–12 Figuri istorice pentru dreapta credință din istoria Bisericii ortodoxe ardelene.

Marți 9 Februarie:

8–9 Taina mărturisirii și cuminecăturii.
9–10 Crucea în Biserica ortodoxă.
10–11 Figuri istorice din istoria universală: Sf. Apostoli.
11–12 Figuri istorice din istoria universală: Sf. Constantin și Elena.

Miercuri 10 Februarie:

8–9 Harul divin și mijloacele de împărtășire.
9–10 Taina botezului.
10–11 Sectele religioase: istoricul și pericolul lor în general.
11–12 Luptele religioase ale Românilor din Ardeal în sec. 18–20.

Joi 11 Ferbruarie:

8–9 Biblia și Sf. Tradiție.
9–10 Secta adventiștilor.
10–11 Cultul divin al Bisericii noastre.
11–12 Biserica și preoții.

Vineri 12 Februarie:

8–9 Dumineca și Sâmbăta în credința noastră.
9–10 Secta creștinilor după Evanghelie.
10–11 Cheia sectelor religioase din România.
11–12 Figuri istorice pentru dreapta credință din istoria Ardealului.

Sâmbătă 13 Februarie:

8–9 Metoda de lucru a sectarilor.
9–10 Icoanele în Biserica noastră.
10–11 11–12 Baptismul.

În după amiezile săptămânii, cursiștii au vizitat: Catedrala, biblioteca și muzeul mitropolitan, tipografia arhidiecezană, „Astra" cu toate dependințele ei, mausoleul lui Șaguna dela Rășinari, școala normală „A. Șaguna" și ferma ei și o fabrică de unelte agricole. Sâmbătă 13 Februarie s'au spovedit iar ziua următoare s'au cuminecat în catedrală. Tot atunci s'a făcut o serbare de încheiere a cursurilor, în aula Academiei teologice, după care s'au dus întremați sufletește, la casele lor.

Dăm aici numele celor ce au ostenit cu instruirea cursiștilor, fără pretenția de-a fi complect în înșiruirea lor, căci toată lumea bisericească le-au stat într'ajutor, în toată bunăvremea: Î. P. S. Mitropolit Nicolae; prot. Tr. Scorobeț, consilier arhiepiscopesc; prot. Em. Cioran; pr. Dr. D. Stăniloae; prot. I. Beleuță; pr. Dr. N. Terchilă; pr. Dr. N. Neaga; pr. Sp. Cândea și diacon Grigorie T. Marcu, profesori la Academia teologică „Andreiană"; I. Sandu, prot. Gh. Maior, pr. A. Nanu și Dr. L. Bologa, profesori la Școala normală „Andrei Șaguna"; pr. M. Neagu, pr. I. Bozocea, I. Popescu și un grup de studenți în teologie.

Fiecare clipă a fost întrebuințată cu folos. Cursiștilor li s'a dat casă și masă gratuit. Nici baia n'a fost uitată. La plecare, în afară de broșurile dăruite de dascălii lor, F. O. R.-ul a înmânat fiecărui cursist, gratuit, un exemplar din *cheia sectelor religioase din România* de † Episcopul Grigorie Gh. Comșa.

Cursurile vor continua. Începutul e totdeauna mai greu. Aici s'a făcut un început strălucit. Treizeci și nouă de săteni s'au întors pe la casele lor luminați și poate, capabili să lumineze și pe alții.

Fapta F. O. R.-ului sibian slujască de pildă și celorlalte nuclee a'e harnicei obștii misionare a intelectualilor ortodocși ardeleni.

GRIGORIE T. MARCU

PIETRO MIGNOSI

KANT

O, cât de grea-i virtutea lumii:
Și cărți, și regule, și legi...
Formule multe, complicate,
Pe cari abea le înțelegi...

Dar dacă uit știința 'ntreagă
Și-o clipă ochii mi-i ridic
Spre cer...
...Ca să fii bun, din toate
Nu ai nevoe de nimic...

NEINCREDERE

Eu nu cred în puterea lumii,
A oamenilor din orașe:
Ei construesc fără credință,
Palate, turnuri uriașe
Ca Turnul Babel; sfredelesc
Tuneluri negre pe sub munte,
Dar n'au puterea să-mi alunge
Un nouraș ce-l simt pe frunte...

Trad. I. V. SPIRIDON

STILURI DE VIAȚĂ

STILUL AMERICAN

Sărutarea frățească

Atributul de „nou“, cu care Europeanul învestește pământul, omul și produsul american, credem că umple toate dimensiunile fenomenului de peste ocean, ale cărui trăsături esențiale vrem să le prezentăm cetitorilor noștri. Se știe astăzi, s'au scris și cărți cu acest titlu, că există un *homo americanus,* cu stilul său de viață, cu civilizația și cultura sa, într'un cuvânt, cu valorile sale. Zici *homo americanus,* cum ai zice *homo faber* sau *homo oeconomicus,* înțelegând prin aceasta ceva deosebit, un tip uman aparte, cu toate virtuțile și toate păcatele lui. Acest tip însă, în totalitatea manifestărilor lui, preocupă din ce în ce mai insistent conștiința chinuită a Europeanului care l-a produs, dar care până acuma nu și-a putut da seama de posibilitățile lui de desvoltare, nici de linia decisivă a destinului ce-i este rezervat. Până astăzi, trebue s'o recunoaștem, America, cu întregul său stil de viață, este un mare semn de întrebare pentru European. Cărțile consacrate de Europeni fenomenului american, unele foarte bine informate, nu ne înfățișează decât liniile mari și aspectele exterioare ale *noului tip de viață* ce se desvoltă pe pământul, din greșeală, descoperit de Columb. Toate aceste cărți, rânduindu-se între anecdota lui G. Duhamel, psihanaliza lui Keyserling și volumele pline de informații și de statistici elocvente ale lui André Siegfried sunt de acord în a recunoaște *unicitatea fenomenului american.* În bine sau în rău, nu importă deocamdată.

Atitudinile, gesturile și accentele acestei unicități vom încerca să le subliniem în rândurile ce urmează.

Cunoaștem cu toții geneza Americii contemporane, compoziția ei rasială și demografică, grupurile etnice, mai mari sau mai mici, cari au contribuit la apariția acestui *fenomen hibrid* din toate punctele de vedere. Știm, de pildă, că grupurile: latin, german și slav își dispută preponderanța și superioritatea, rămânând fiecare oarecum închis în cercul sângelui, credinței și deprinderilor sale sociale. Dacă mai adaugăm la aceasta culorile orgoliilor și ale tendințelor regionale, fiecare regiune oglindind sufletul populației care o stăpânește, ne putem da socoteala de diversitatea copleșitoare a fenomenului american, care, printr'o optică falsă și răsturnată, a fost adeseori redus la o *uniformitate mecanică* și *superficială.* Este adevărat că peste particularismele regionale, peste varietatea sângelui și peste infinita gamă de credințe și tradiții se întinde pânza nivelatoare și uniformizatoare a unei civilizații mecanice, pe care n'o putem numi decât „americană“, rămânând să-i analizăm ceva mai târziu conținuturile. Dar asta, în ultima analiză, înseamnă încremenirea fenomenului american, moartea lui, și pe noi deocamdată ne interesează viața.

Un fapt e sigur. Subt aparența și superficiala unitate politică, mașinistă, comercială și industrială, America este prada celor mai felurite desbinări: *de credință, de sânge, de tradiții și de aspirații.* În America nu s'a produs încă acel proces de osmoză organică, singurul care poate da unitatea sângelui, a simțirii, a stilului de viață, a ursitei unei națiuni. Căci America, din acest punct de vedere, orice, numai națiune nu e. Că este așa, ne arată oscilațiile științei americane cu privire la problemele biologice și sociale în directă și imediată legătură cu viața omului.

La început, când pământurile americane mai aveau încă nevoie de emigranți, omogeneizarea

despre care am amintit mai sus se lăsa pe seama condiţiilor de mediu. În consecinţă, biologia, sociologia, psihologia, cu toate ramurile lor şi cu toate celelalte ştiinţe adiacente proclamau *atotputernicia mediului,* subt variatele lui aspecte: biologic, social, şcolar, familiar, geografic, cosmic, etc. etc. Această trăsătură s'a păstrat, cu multă vigoare, până astăzi în ştiinţa americană, preocupată din ce în ce mai mult de ştiinţele sociale. E destul să dăm un exemplu pentru edificare: psihologia socială, subt forma ei actuală, este o creaţiune americană. Din acest punct de vedere, ar fi interesantă tipologia popoarelor făcută pe temeiul ş tiinţelor cu predilecţie cultivate. Dar nu e timpul, deşi problema e ispititoare ca o fată tânără şi frumoasă, să insistăm asupra ei.

Astăzi, când imigrările s'au reglementat, când America nu mai are nevoie de braţe de muncă streine, *mediul,* cu toată atotputernicia lui tămăduitoare şi explicativă, cedează tot mai mult locul *eredităţii,* opusul său, ale cărei puteri miraculoase culminează în zelul fără pereche al *eugeniştilor americani.* Putem spune, fără exagerare, că astăzi cartea de vizită a Americii o formează *gangsterii,* bandiţii organizaţi, *bancherii, zgârăe-norii* şi *eugenia.* Aceasta este America uniformă, de suprafaţă. Să ne întoarcem însă privirile spre adâncuri.

Toată lumea e de acord că una din trăsăturile esenţiale ale spiritului american este lipsa de *problematică interioară,* care bântue ca un vânt năpraznic conştiinţa Europeanului. Dar această lipsă a Americanului este compensată printr'o pronunţată *orientare intuitivă,* susţinută de un *spirit practic robust,* cu vădite tendinţe *empiriste* şi *utilitariste.* Bineînţeles aceste trăsături sunt valabile pentru generalitatea americană, al cărei tip reprezentativ este renumitul *Babbitt,* mediocritatea în carne şi oase. De aici poate aderenţa Americanului la produsul de serie, de orice natură ar fi şi de ori unde ar veni. Şi poate şi slăbiciunea lor pentru statistică, care este drumul de consacrare a sfintei mediocrităţi. Orice s'ar spune şi oricâte ciudăţenii de circumstanţe ar manifesta, mentalitatea americană este prin excelenţă *conformistă.* Şi poate că Emerson când a definit eroul, omul mare, când vorbia de acel *character* ca de un spirit *nonconformist* a făcut-o ca să scape de greutatea acestei moşteniri.

Acest conformism este în parte măcar explicabil. America din punct de vedere spiritual a fost şi este încă o colonie. Dacă din punct de vedere financiar, economic şi politic se poate vorbi de o *suveranitate americană,* din punct de vedere cultural însă, America are încă un *destin colonial.* Şi cum e firesc, colonia imită totdeauna metropola, îşi urmează modelul. Tendinţele de eliberare de sub tutela spirituală a Europei, oricâtă frumuseţe ar conţine, sunt încă prea rari şi prea timide. Din această existenţă dublă, un fel Janus Bifrons, dacă vreţi, creşte ca din climatul lui organic, *paradoxul american.* Paradoxul, altoit pe un *eu gigantic,* – poate nimeni mai mult decât Americanul şi decât Rusul nu trăeşte mai intens *dimensiunea colosalului* şi nu gustă beţia *atitudinilor superlative,* – este una din deprinderile de fiecare zi ale omului de peste ocean. Bineînţeles, un paradox care se consumă în gesturile de fiecare clipă, neîncercând adâncimile metafizice ale existenţei, cum e cazul Europeanului.

Într'una din conferinţele sale, ţinută mi se pare la *„Şcoala Înţelepciunii"* dela Darmstadt, psihologul C. G. Jung, cunoscutul tipolog, împărţia oamenii în două categorii, dând fiecărei categorii câte un nume chinezesc: *Yang,* omul spiritului şi *Yin,* omul pământului. Keyserling, intemeindu-se pe această clasificare, incadrează pe *homo americanus* în cea de a doua. Şi iată de ce. Cu toată uriaşa lui civilizaţie exterioară, maşinism, industrialism, capitalism, Americanul este încă *stăpânit de natură,* de pământul pe care îl istoveşte de bogăţii şi-l exploatează cu o dibăcie uimitoare. În această privinţă, America, bătrână ca natură, dar foarte tânără ca *evoluţie umană,* împărtăşeşte destinul Siberiei, în sensul că omul n'a ajuns încă să sfinţească într'adevăr locul. Americanul, ca şi Siberianul, print'un fel de neaderare organică la creaţiile spiritului, se situează pe o linie de evoluţie infraspirituală. Într'un cuvânt, sunt încă în prinsoarea naturii. Ei nu ştiu ce înseamnă a trăi numai pentru creaţie spirituală. Şi n'au ajuns încă să recunoască ceeace Francezul numeşte *„le loisir perpetuel comme forme possible d'existence".* Nimic mai mult decât această lipsă nu reliefează *primitivismul teluric* al Americanului.

Să nu cădem în ispită. Maşina, bancherul, zgârăe-norii, cinimatografele, oricât de colosale ar fi, şi confortul american nu pot compensa *primitivismul sufletesc.* Nici chiar recentul entuziasm al Americanilor pentru studiile clasice şi pentru umanităţi în general nu poate suplini lipsa amintită. Cu atât mai puţin marele interes pe care ciclopicile fundaţii financiare de peste ocean îl arată preocupărilor culturale. Avem convingerea curată că se fac din alte motive decât dint'o *necesitate organică.* Căci cultura, ca şi viaţa în general, este o problemă de sânge şi de nervi. Regretăm că din lipsă de spaţiu nu putem povesti două în-

tâmplări foarte caracteristice pentru ordinea de idei în care ne găsim, una în legătură cu arta de unică frumusețe a lui C. Brâncuș și alta din experiență personală.

Dar acest *primitivism* aduce cu sine suflul nepotolit al unei *tinerețe fără bătânețe*. Americanul, că e psiholog experimental sau gangster, mare capitalist sau președinte de republică, rămâne toată viața un copil. Astăzi nu mai e pentru nimeni un mister *idealizarea copilului* în America. Din acest motiv, toți adulții vreau să rămână pe veci copii. Cultul exagerat al copilului a dus în America la *infantilismul adulților*, ceeace este mai grav. Când subliniem aceste trăsături, nu ne gândim deloc să identificăm copilăria cu neseriozitatea, o greșală obișnuită chiar la persoanele ce au în grija lor cultivarea copilului. Putem vorbi însă de o *naivitate a copilului*, a cărei seriozitate însă poate să atingă *potențialul tragic*. Asta e însă cu totul altceva.

Cine a ascultat convorbirile copilului cu pietrele, cu arborii, cu florile, cu cerul oglindit în cristalul apelor, cu îngerii, sau a participat, cu inimă de poet, la jocurile lui *tragic de serioase*, nu poate să nu recunoască seriozitatea pe care o dovedesc manifestările și preocupările lui. Copilul privit cu inima deschisă și fără prejudecată, dă dovadă, în jocurile lui de o *dureroasă seriozitate*. El își ia jocul *în serios* și se angajează în el cu toate fibrele ființei sale. Pe de alta parte, se ia și pe *sine în serios*. Acest fel de seriozitate o au și Americanii, pe care unii din cunoscătorii fenomenului de peste ocean o atribue elementului germanic. Mai mult, poate, decât alte popoare, Americanii *se iau în serios*. Această *seriozitate infantilă* însă o păstrează toată viața. Ce dovedește aceasta? Două lucruri în acelaș timp: *primitivismul sau infantilismul* americanului și *inaderența lui la celelalte vârste ale omului*: tinerețea propriu zisă, maturitatea, bătrânețea.

Americanul, in fragilitatea evoluției sale sufletești, n'a ajuns încă să-și dea seama că fiecare vârstă a omului își are valorile, frumusețea, rangul și privilegiile sale.

Americanul, cu toată monumentalitatea civilizației sale materiale și exterioare, din punct de vedere al evoluției sufletești n'a atins treapta de unde să spună cu poetul:

„Copilul zice:
Iubirea și înțelepciunea mea e jocul.
Tânărul cântă:
Înțelepciunea și jocul meu este iubirea.
Bătrânul tace:
Jocul și iubirea mea e înțelepciunea."

(L. Blaga)

Dacă ar fi să aplicăm termenii tipologici psihologice pentru a contura dimensiunile sufletului american, am spune că Americanii sunt prin excelență *extravertiți*, cu toată ființa lor deschisă și aplecată spre exterior: spre bătăliile din afară ale vieții. Americanul se zbate amarnic, – aduceți-vă aminte de peripețiile înăbușitoare pentru cetitor ale lui Babbitt, – în pânza exteriorului. El nu cunoaște și n'a încercat încă vulcanii bătăliilor interioare. Chiar *puritanismul lui, idealul de muncă cinstită* și *enormele posibilități de parvenire* (în această privință fenomenul american numără cazuri celebre), se rezolvă mai mult pe plan exterior, însoțite aproape totdeauna de un *sentiment special al humour-ului*, alimentat de un gen literar aparte, de ceeace Francezul numește *„histoires cocasses"*.

Datorită acestei dimensiuni a firii sale, Americanul ridică pe primul plan *valorile sociale: idealul democratic, idealul socialist și idealul animal*, manifestând în acelaș timp o înclinare accentuată pentru *organizare și instituționalizare*.

Dar comunicarea permamentă a Americanului cu tot ce este exterior și adorarea acestei exteriorități nu prinde nicăeri relief mai pregnant ca în așa numita *psihologie și filosofie behaviorістă*, al cărei reprezentant tipic este John B. Watson. *Behavior* înseamnă *comportament* sau *conduită*, înțelegându-se prin aceasta totalitatea manifestărilor și reacțiunilor exterioare, – în legătură cu lumea înconjurătoare, – ale organismului animal sau uman. Prin urmare, ceeace interesează pe biolog sau psiholog sunt mișcările exterioare, ceeace se vede și se poate constata drept obiectiv prin mijloacele de investigație ale științei experimentale, și nu motivele interioare, fie ele cât de complexe, ale acțiunilor. Și pe acest plan de constatare, acțiunile omului nu diferă prea mult de ale animalului. Iată de ce remarcam ceva mai sus că Americanul se închină unui ideal animal. Nu putem insista mai mult asupra tezei behavior-iste, subliniem însă că *este un model de stil pur american*.

Credem că pe această cale, America, stăpânită încă de *spiritul teluric* și de *supremația femeii*, singurul adult etern, cum îi zice Keyserling, prin concursul vijelios al tinerelor generații înfierbântate de lupta pentru *netârnare spirituală* față de Europa, va putea să-și transforme destinul colonial într'un destin suveran.

GRIGORE POPA

OCTAVIAN GOGA

Dumnezeu şi sufletul în poezia contimporană

O. Goga

Cântăreţul pătimirii Ardealului (născ. 1881), după cum însuşi mărturiseşte în autobiografia sa, a aflat în literatura bisericească una dintre principalele sale isvoare de inspiraţie poetică. Nici nu se putea altfel. Un scriitor care s'a identificat atât de mult cu viaţa şi concepţia despre lume şi om a satului ardelean şi i-a cântat în versuri nepieritoare bucuria şi amarul, nu putea să nu se contopească şi cu credinţa lui religioasă. Aci află el şi predică *Cântăreţilor dela oraş* pe Dumnezeul neamurilor, sufletul şi inima curată. Aci, la sat, doreşte el să-şi întemeeze o vatră fericită, unde copiii să înveţe Crezul şi Născătoarea şi... să moară „oameni de omenie.“ *(Dorinţa).*

În poeziile lui O. Goga Dumnezeu e Milostivul, care zâmbeşte blând şi lăcrimează în faţa durerilor omeneşti *(„La groapa lui Laie“).* E îndurător, căci ascultă rugăciunile şi ne trimite mângăere *(„Plugarii“).* E sfântul şi marele Dumnezeu, care îmbracă firea în strălucire neasemănată *(„În codru“).* Dumnezeu mai ales aude suspinul celor ferecaţi în obezile nedreptăţilor. Poetul le strigă şi Dumnezeu le ascultă:

Eu cerului vă strig durerea,
şi Dumnezeu din cer aude!

(E sărbătoare)

Deci este un Dumnezeu viu şi personal. E Dumnezeul creştinătăţii, cel ce revarsă din cer lumină peste fruntea şi peste sufletul aleşilor săi.

Etern ca şi Dumnezeu, este sufletul omului:

Tu, numai tu cel îmbătat de soare
Şi de lumina sfânt' a dimineţii,
Tu chinuit de ne 'mplinite doruri,
Ce ţi-au zdrobit şi inima şi struna,
Tu, 'nsângerat, dar neînvins al vieţii,
Tu, suflete, trăi-vei totdeauna!

Când lutul mort se aşează în groapă şi „se înfrăţeşte cu pământul-tată“, scânteia sufletului se pierde în taina sfântă a firii. Trupul piere, sufletul rămâne viu:

Vei dăinui tu, suflete, deapururi...

(Sufletul).

Sufletul viiaza pururea. Prin el gustăm bucuria de a trăi, admirăm splendorile naturii şi adorăm pe Dumnezeu. Prin suflet suntem nemuritori.

În călătoriile sale, poetul ajuns într'un muzeu, pare că se află într'un templu în care vin oamenii să se spele de păcate. Aci se opreşte în faţa unei icoane a Mântuitorului şi se închină:

Învins de taina mare-a clipei
Se 'nchină sufletul supus,
În faţa veşnicei icoane
Cu răstignirea lui Iisus.

Ce blând se uită chinuitul
De sub cununa lui de spini,
Lumina resemnării mute
E scrisă 'n ochii lui senini.
Nu-l dor piroanele din carne,
Zâmbeşte paşnic, iertător,
El ştie, că de veci învie
Acei ce pentru alţii mor.

(Mama).

Învierea şi nemurirea sufletului ne-o garantează răstignirea şi învierea lui Iisus Hristos. Cei ce mor pentru binele comun, nu-s morţi. Nici nu pot muri. Dacă moartea ne-ar cuprinde pe toţi şi pentru totdeauna, ar fi zadarnică jertfa pentru mântuirea aproapelui şi ar fi zadarnică orice rugăciune.

Dar poetul se roagă, cu inima aprinsă de focul credinţei şi a speranţei:

Rătăcitor cu ochii turburi,
Cu trupul istovit de cale,
Eu cad, neputincios, Stăpâne,
În faţa strălucirii Tale.
În drum mi se desfac prăpăstii
Şi 'n negură se 'mbracă zarea,
Eu în genunchi spre tine caut:
Părinte-orândue-mi cărarea!

In pieptul zbuciumat de doruri
Eu simt ispitele cum sapă,
Cum vor să-mi turbure isvorul
Din care sufletul s'adapă.
Din valul lumii lor mă zmulge
Şi cu povaţa ta 'nţeleaptă
In veci spre cei rămaşi în urmă,
Tu Doamne văzul meu îndreaptă.

. . . .

Alungă patimile mele,
Pe veci strigarea lor o frânge
Şi de durerea altor inimi
Invaţă-mă pe mine-a plânge.
Nu rostul meu, de-apururi pradă
Ursitei maştere şi rele
Ci jalea unei lumi, Părinte,
Să plângă 'n lacrimile mele.
(Rugăciune).

Este o invocare a lui Dumnezeu, — un mişcător strigăt după ajutor. Pentru sine şi pentru poporul obidit, ca să-i cânte în glas de aramă şi în smalţ de fulgere albastre, cântarea pătimirii.

Rugăciunea a fost primită şi ascultată de Dumnezeu. Fericitul cântăreţ şi-a văzut visul cu ochii. Poate fi deci deplin încredinţat, că rugăciunile ce se fac „deapururi la sfânta Liturghie" *(Ruga mamei)* nu sunt zadarnice şi cu atât mai puţin zadarnică e credinţa în Dumnezeul strămoşilor ce trăesc şi „dincolo de moarte."

NICHIFOR CRAINIC

Cel mai autentic poet al României contimporane este Nichifor Crainic (născ. 1889). Nici un alt poet ca domnia sa, nu a îngemânat cu mai multă măestrie sufletul glorios al trecutului strămoşesc, cu aspiraţiile vii ale sufletului românesc de azi. Tradiţiunea credinţei ortodoxe, harul dragostei creştine, nostalgia luminei cereşti şi dulcea îndrăgire a gliei natale, sunt punctele cardinale pe cari e clădit grandiosul edificiu al operii sale poetice *(Darurile Pământului* şi *Ţara de peste veac)*.

Nu fără îndreptăţire s'a spus, că Nichifor Crainic a adus pe Iisus în poezia ţării româneşti. De fapt, nici un alt uns al muzelor, nu a îmbrăţişat cu mai multă căldură problema armoniei poetice dintre Evanghelia Mântuitorului Hristos şi viaţa poporului român, cu întreg cadrul ei istoric şi geografic. Estetica maestrului Nichifor Crainic este desăvârşit încadrată în credinţa religioasă a neamului. Este concrescută cu ea, după cum în sufletul Românului e concrescut naţionalismul cu creştinismul.

Întâiul gând, întâiul dor, întâiul cânt îl închină poetul puterii creatoare a pământului, care rodeşte prin blagoslovenia Domnului *(Prinos)*. Poarta prin care intră poetul în sanctuarul poeziei, este închinarea la Dumnezeu. Forţele sfinte şi misterioase ale artei şi ale iubirii ne fulgeră în minte „eternul zâmbet al Dumnezeirii" *(Arta şi iubirea)*. La fel răsăritul maestos al soarelui „pare zâmbetul lui Dumnezeu" *(Dimineaţa)*.

În trecutul românesc Dumnezeu era Stăpânul ţării; atunci era între Români desăvârşită frăţie şi dreptale socială.

Voevod lângă boer
Şi boer lângă ţăran.

Cea mai ideală ierarhie. În contrast cu timpul nostru, mai demult Dumnezeu se răsfrângea în toate lucrurile şi ocrotea întreagă viaţa omului:

Se 'nvăluia pământul virgin în sfinţitorul
Fluid ceresc: din taina eternităţii sale
Se răsfrângea în toate Atoatefăcătorul
Ca nevăzutul soare în zarişti matinale...

De-am fi trăit pe-atuncea, o frate Teofile,
Noi, cei pe care setea de Dumnezeu ne paşte,
Şi-l căutăm în inimi şi 'n biblicele file,
Ce-aproape 'n vremea ceea l-am fi putut cunoaşte.

Am fi răsfrânt în suflet imagina-i divină
Ca cerul fără margini în limpedea cisternă,
Şi-am fi rămaşi aceiaşi în umbră şi lumină.
Ştiind că 'n viaţă trecem sub pavăza-i divină.
(Patriarhală).

Mai demult oamenii erau mai aproape de Dumnezeu. Îl întâlniau în lucrul mânilor Lui, mai uşor decum il află modernii prin felurite scripturi. Chipul Lui se arată în lume, după cum soarele se răsfrânge în zarea dimineţii şi cerul în fântâna limpede.

În veacul nostru Dumnezeu e *Călătorul* ce nu poate afla odihnă în casele oamenilor:

Eşti osândit, o, Doamne, să rătăceşti mereu
Şi pragul meu, smeritul, să nu mi-l poţi atinge
Că inima-mi te roagă, dar mintea te respinge.

Cauza depărtării oamenilor de Dumnezeu este zăvodul raţiunii, ce stă la poarta inimii...

...şi mărăie rânjind
Cu colţi ca nişte ţurţuri de gheaţă, scârţâind,
Sfărâmă argumente de oase — împotrivă-ţi...

Omul îşi justifică necredinţa prin tot felul de argumente. Există în câmpul de soare al gândurilor un Nor ce-i întunecă câmpul luminos. E desigur păcatul ce otrăveşte pe oameni, — în acelaş timp îi face să se trezească şi, pocăiţi, să se arunce în braţele Lui mântuitoare.

Nichifor Crainic

E 'nveninat pământul de păcate,
Dar numai astăzi, în amarul lui,
Iți gust nemărginita bunătate.

Viața omului este *Trudă*. În brațul lui lucrează însuși Dumnezeu, iar în faptele lui se oglindește lumina paradisului pierdut. În oameni trăește „Dumnezeu multiplicat“, evident nu în sensul concepției panteiste despre lume, ci în sensul ei creștin; omul este împodobit cu daruri divine: Voință, putere de muncă, de creație, de vis, de libertate și prin forța acestor haruri se manifestă însuși Duhul lui Dumnezeu. — „Dumnezeu e 'n sufletele noastre“ *(Excelsior).*

Profund mișcătoare este *Rugăciunea*. Aci își mărturisește poetul cu mai multă putere neclintita sa atârnare de Dumnezeu:

Sub stele, Doamne, și cu pământul frate
Plutesc peste genuni nemăsurate.

Cum plutesc stelele și pământul în orbita universului, așa plutește omul în sfera dumnezeirii. Deasupra lumină, dedesupt întunerec. Ne atrage vâltoarea beznelor și ne zguduim, ca și pământul, de groaza genunilor:

Și, doi o spaimă, izbucnim deodată
Spre soare el, și eu spre tine, Tată.

Pământul tinde spre soare, omul spre Dumnezeu. Forța și dovada înălțării omului spre cer, e rugăciunea.

...Și simt că rugăciunea e, Doamne, o dovadă
Că tu te 'nalți din mine în ea ca seva 'n mladă.

Omul ce se leagă de Dumnezeu prin rugăciune nu se mai teme de adâncul tăcerii și al golului de sub el. Atârnă de cer, ca o candelă de bolta bisericii:

Sânt candelă sub bolțile divine —
In haos spânzur, dar atârn de tine.

Nici că se poate o viziune mai desăvârșită a omului ce se anină de Dumnezeu prin puterea rugăciunii.

În glas de rugăciune cere poetul dela Iisus Hristos să-i mângăe sufletul momit de ispite, sângerat de rele și bolnav de mulțimea dorurilor și a desnădejdilor *(Miserere, Domine).* Cum *Lumânările* ard și-și înalță flacările ca niște aripi tremurătoare spre zarea cerului, așa ard, tremură și plâng sufletele de dorul Divinității:

Te caută, o Doamne, al arderilor sbor,
Ard inimile noastre în flacările lor,
Și 'n stropii calzi, de ceară, ce picură pe jos
Sunt lacrimile noastre pe-altarul tău prinos.

Și-s facle, Doamne, care se 'ndoaie și se frâng
Ca sufletele care îngenunchiate plâng
Și-ți cer încredințarea că se va revărsa
Pe umilința noastră Dumnezeirea ta.

Prin grânele pământului românesc poetul caută urmele lui Iisus să le sărute și să-I asculte graiurile sfinte.:

Că vorba ta era mai dulce
ca rodiile din Edom
Și 'nomenea dumnezeirea
și 'ndumnezeia pe om.

În poezia lui Nichifor Crainic Dumnezeu e Domnul, — Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt; — e „Moș Dumnezeu“ ce se arată oamenilor, ca 'n vechile balade ciobănești *(Terține patriarhale),* — sau ca și mai nou, lui Petrache Lupu. Un Dumnezeu atotștiutor și atotputernic, spirit viu și personal, Creatorul lumii, Mântuitorul și Mângăetorul oamenilor, infinit, etern și absolut perfect.

Dincolo de moarte, în *Țara de peste veac*, la vămile văzduhului stau de strajă „săbiile Duhului.“ Aci vin sufletele însoțite de îngeri, să intre în odihna fericită a colțului de cer, spre care suspină și năzuește și poetul. Dar până la cer, sufletul trece prin durerea trupului și prin ispitele lumii. Până la *adormire* i se cere să stea liniștit în trup, ca 'ntr'un leagăn:

Desfă-te, suflete, dintre ispite
Și 'n trup te-adună.
Un leagăn e, și culcă-mi-te 'n el.
(Cântec de adormire).

Credința în suflet și setea de nemurire este o veche moștenire. O avem dela tracii străbuni. La masa vieții lor, tracii beau lumină de aur și închinau în cinstea sufletului viu și veșnic:

In boabe de stele lumina e vin.
Și dacă pământul e slut și orb,
Din vinul luminii mi-e sete să sorb.
Prieteni, eu pentru suflet închin.
(Cântec tracic).

Ce-i sufletul și care-i destinul lui, ne-o spune poetul impresionat de frumos, în poezia *Sub specie aeternitatis:*

O, suflete, tu pari vulturul
Robit din libertatea firii:
Te cheamă prin zăbrele-abisul
Spre haosul nemărginirii.

Coborîtor din veșnicie,
In tine cerurile cern
Indepărtata nostalgie
A infinitului etern.

Iar gândul tău în căutarea
Obârșiei, fără de spațiu,
Se varsă 'n timp ca răsfirarea
Unui parfum subtil în spațiu.

Ușor îl leagănă eterul
Din veac în veac, din zare 'n zare,
Tot mai spre sine-absoarbe cerul
Fluidul lui fără hotare.

Ți-adoarme chinurile 'n rană
Și te mângăe-albastrul cer
Să 'nduri durerea pământeană,
Cerescule prizonier.

. . . .

Cerescul prizonier, coborâtor din veșnicie în închisoarea trupului, dupăce lumea se va nimici în haos, se va întoarce iarăși la obârșie.

Tot o așa de luminoasă mărturisire despre suflet și nemurirea lui, avem în poezia *Pasăre albă*, pe care, pentru frumusețea ei o, cităm în întregime:

Pasăre tainică, pasăre albă,
Fulger din noapte-abia licărit
Dinspre apus spre răsărit,
Pasăre tainică, pasăre albă.

Greu e pământul de plânsete ud,
Țipătul groazei tale-l aud.
Spintecă noaptea ca un cuțit
Dinspre apus spre răsărit.

Pasăre tainică, pasăre albă,
Ce lași pe țărmul din asfințit?
Cuib părăsit — trup putrezit...
Pasăre tainică, pasăre albă.

Moartea-i ca noaptea: gol despicat,
Între izvor și mare-aruncat,
Trecerea-i trupul vremelnic și slab:
Lunecă sufletul ca printr'un jghiab.

Pasăre tainică, pasăre albă,
Dincolo râd fericite grădini
Insule 'n haosul sfintei lumini,
Pasăre tainică, pasăre albă.

Sufletul e pasărea misterioasă, — pasărea măiastră, ce trece, ca un fulger, prin trupul neputincios și se întoarce în lumina sfântă a fericiților din grădina cerului.

Nu există moartea sufletului, ci *Desmărginire*. Moartea e poarta veșniciei, prin care sufletul intră, ca să-și moștenească locul gătit lui „dela întemeierea lumii."

Aceasta e concepția poetului Nichifor Crainic despre suflet și Dumnezeu. Este o viziune artistică cuceritoare integral creștină, ortodoxă, sfințită cu aghiasma credinței ce alcătuește tradițiunea seculară a poporului român. Pe cât de limpede, pe atât de înălțătoare. Optimismul ei cucerește și zidește caractere nobile. Ca și întreaga lui operă literară, poezia lui Nichifor Crainic este străbătută de un puternic sentiment religios luminat de o neclintită și fermecătoare credință în Pronia cerească și în scânteia divină ce însuflețește trupul nostru vremelnic.

E cea mai sănătoasă concepție poetică, religioasă și morală, ce o putem pune la temelia vieții și culturii românești.

IL. V. FELEA

TOATE VĂ SUNT VOUĂ SLOBODE, DAR NU TOATE VĂ SUNT DE FOLOS

PRIN POST ȘI RUGĂCIUNE...

Cuvintele sfântului și prea luminatului Apostol Pavel niciodată nu dau mai mult de cugetat omului creștin decât chiar acum, în preajma Postului cel mare, care duce la suferințele pătimirilor lui Iisus, iar prin moartea Lui cea de pe Cruce și prin minunata și dumnezeiasca Lui Înviere, la luminatul praznic al mântuirii sufletului omenesc.

Ele trebue să facă parte din preocupările cele mai sârguincioase atât ale acelora cari în intervalul de timp al zilelor dulci n'au pus nici o înfrânare în calea îndestulării poftelor și nu au depărtat dela dânșii nimic din ce au dorit ochii și toate simțirile lor, cât și acelora cari pe lângă toată libertatea carnevalului n'au uitat să țină cumpătul orânduirilor creștinești. În pragul postului cel mare, și unii și alții trebue să căutăm tâlcul plin de folos al cuvintelor Sfântului Apostol Pavel.

Cu atât mai mult trebue căutat acest tâlc, cu cât alături de preoții purtători de grijă a izbăvirii noastre sufletești, și lumina strălucită a științelor medicale din acest veac ne arată zi de zi și pas de pas adevărul sfânt și cât Cerul de înalt al sfaturilor apostolice:

Nu toate vă sunt și spre folos, câte vă sunt slobode.

Nici orbii, nici nebunil nu pot călca peste flacările arzătoare ale acestui ceresc adevăr, fără de a se pârjoli mai curând ori mai târziu.

Cuvintele bine sfătuitoare ale învățatului Apostol se adresează cu egală putere de folos atât sufletului cât și trupului omenesc.

Nu ne vom putea ocupa cu partea referitoare la sufletul omenesc, nici nu cade această îndeletnicire în competența noastră, dar de bună seama nu va strica să cunoască orice român și creștin tâlcul ce-l găsește medicina vindecătoare și ramura ei prevenitoare de boli, igiena, în sfaturile marelui Apostol Pavel: *Nu vă sunt toate de folos, o, fraților, câte vă sunt slobode.*

Dacă s'ar ținea socoteală de acest sfat venit din inspirațiune dumnezeiască, minunata mașinărie a trupului omenesc, cu vigoarea ei îndârjită și cu dibăcia ei foarte mare de a se adapta oricărui mediu și împrejurări, ar putea trăi fără supărări peste un veac. Dar neluarea în socoteală a sfatului apostolic, care arată necunoașterea științei vieții, scade și nu trece mult peste jumătatea lungimei unui veac, petrecut și acela în supărări, în boli, în otrăviri, în reparațiuni și cure diferite.

Experiența medicală ne arată pas de pas că

omul acestui veac nu ştie nici să mânânce, nici să bea, nici să respire, ci lucrează cu zor să-şi distrugă echilibrul vieţii prin abuzuri, să-şi apropie sosirea bătrâneţelor înainte de vreme şi să-şi scurteze calea spre moarte. Cu alte cuvinte lucrează mereu la propria sa decădere şi-şi sapă propria sa groapă.

Omul de astăzi nesocoteşte învăţămintele experienţei, născoceşte tot soiul de otrăvuri, de cari abuzează în mod nelimitat şi fără întrerupere, încât sărmana maşinărie nu are nici cel mai scurt răgaz să se repare prin însuşirile sale primite dela Creator.

Astfel, cauze multiple, ca abuzul zilnic prin mâncare cu cărnuri, prin băuturi alcoolice, vin, bere, ţuică, ţigarete şi tabac, cari lucrează neîncetat, ani de zile asupra vigoarei organelor, provoacă răniri asupra stomacului, a ficatului, a rinichilor, a plămânilor, a inimei, a creerului şi nervilor, se produc apoi decăderi mari organice, slăbiciune, îngrăşare peste măsură, năduşeli, oboseală, arteroscleroză, gută, boală de zahăr, pietri la ficat şi la rinichi, boala de apă, cari toate iuţesc goana spre moarte...

... Dar ar trebui să se ştie că Creatorul a dat cu iubirea sa de oameni şi putinţa de înoire a forţelor vieţiii, readucând pe omul căzut în prăpastia suferinţelor pe câmpia luminoasă a vieţii sănătoase şi durabile. Şi această minune se poate înfăptui, nu atât prin elixirul vrăjit şi cerut ca ajutor dela doctori, cât mai ales prin aplicarea legilor ştiinţei vieţii, predicată de Apostolul sfânt în epistola sa, şi de urmaşii acestui sf. Apostol: preoţii, şi aplicată cu înţelepciune de doctorii creştini, cari alături de învăţatul Apostol zic: *Fraţilor, nu toate vă sunt de folos, câte vă sunt slobode!*

Putinţa de reînoire a forţelor vieţii lăsată de Dumnezeu, este: *postul.* Isus Hristos, ca Fiul lui Dumnezeu, a cunoscut înţelepciunea experienţei, a petrecut în pustie patruzeci de zile în post şi în rugăciuni.

Hristos, făcătorul de minuni, a spus celui cu ceas rău (epileptic, otrăvit de mâncări grase şi beuturi tari): acest fel de boală nu trece decât prin post şi rugăciune.

Doctorii creştini de astăzi vindecă multe boli prin legile faptului: prescriu regim, care nu este altceva decât un fel de post, care dă răgaz trupului bolnav să se elibereze de otrăvirile cauzate de prea multe cărnuri, băuturi, tabacuri. Ce dureros de mare este numărul acestor bolnavi!

...Suntem în Postul cel mare.

Să nu aşteptăm decăderile trupeşti prin boli, să urmăm legile străbunelor izbăviri sufleteşi şi trupeşti, să ne reînoim forţele vieţii prin post, prin abţineri, prin ajunări.

Romănii şi creştinii buni trebue să ştie, că şi pentru noi a spus Sf. Apostol Pavel: *Fraţilor, slobode vă sunt toate, dar nu toate vă sunt de folos!*

D. E. NICOARA

EVOCĂRI

ION I. MOȚA CA PUBLICIST

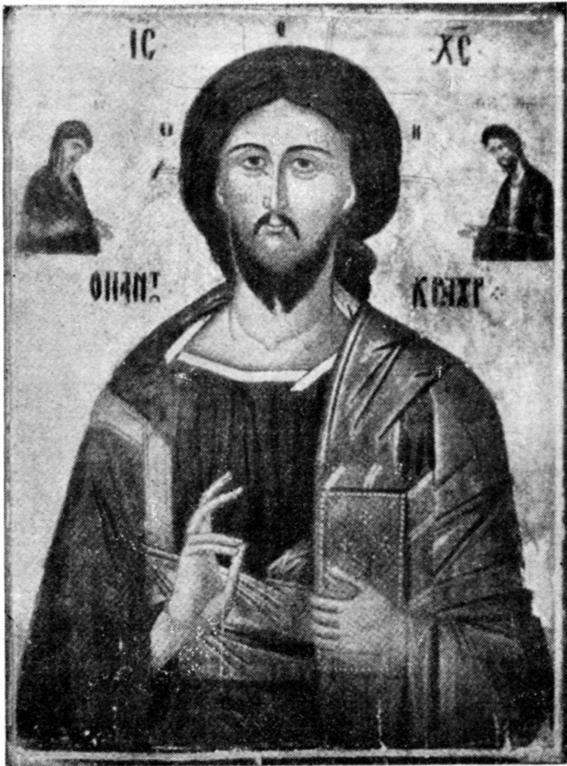
Plânge printre ramuri luna
Nopţile-s pustii,
Căci te-ai dus pe totdeauna
Şi n'ai să mai vii.

Eroul Ion I. Moța a fost și un distins mânuitor al condeiului. De pe băncile Universității începe să fie atras de Sirena grațioasă și fermecătoare a celei de a patra putere în stat – de presă.

Presa ar trebui să fie un sanctuar, în care să se păstreze „tablele legii" – bunurile spirituale, – ar trebui să fie candelă strălucitoare din care să radieze lumină în toate părțile. Din nefericire pe când își făcea Ion I. Moța studiile universitare rolul presei era mai mult lupta pentru anumiți politiciani și pentru compromiterea altora.

Departe de această presă, Ion I. Moța își începe activitatea publicistică în „Libertatea", *cunoscuta* „foae" *ardeleană, întemeiată de protopopul Ion Moța. În această publicație creștină și sub oblăduirea scumpului său părinte, tinărul student în Drept, începe să publice diverse articole. În ele se observă ca un fir roșu călăuzitor și ca o profundă convingere pentru care militează, două idei: creștinismul și naționalismul.*

Articolele lui clare și precise sunt apreciate în cercurile studențești. În curând colaborează și la alte publicații în cari scrie mai ales articole în legătură cu problemele studențești. Studențimea departe de Hristos era angajată în cluburile partidelor politice. Ionel Moța voia să o apropie de Hristos și să o scoată din cluburi – iată unghiul sub care trebue privită mișcarea studențească de după războiu, care la început n'a fost înțelească, dar cu timpul și generația bătrână începe să observe că tineretul e pe calea cea bună, mărturisește din inimă „Pre noi înșine și unii pre alții și toată viața noastră lui Hristos Dumnezeu să o dăm."

Mântuitorul — Icoană din M-rea Secu

Mișcarea creștină a tinerimii se opunea mișcării de stânga și era îndreptată în contra elementului disolvant și creator al doctrinei anticreștine — „împotriva elementului evreesc".

Pentru luminarea opiniei publice asupra problemei evreești, Ion I. Moța traduce într'o limbă aleasă, celebra lucrare — „Protocoalele înțelepților Sionului".

Lupta pentru biruința Crucii nu-l împiedeca însă dela preocupările științifice.

Pentru știința juridică românească, cea mai importantă operă a lui Ion I. Moța, e „La securité jurisdique dans la Société des Nations" *publicată în 1932. E teza de doctorat susținută la Facultatea de Drept a Universității din Grenoble și dedicată* „A mes parents".

Studiind — sine ira et studio — și pe baza unui vast material documentar problema securității în Societatea Națiunilor, ajunge la concluzia, că această ideie frumoasă n'a fost servită îndeajuns. Societatea Națiunilor a trecut la ideea securității înainte de a fi răspândit ideea pacifismului, ceeace înseamnă că a neglijat treptele evoluției, a încercat să culeagă un fruct care nu era copt.

Studiul lui Ion I. Moța e clar, documentat și concis. (E de remarcat faptul că la Bibliografie citează și o lucrare a unui autor spaniol — „La Cour Permanent de Justice Internationale de Antonio Sanchez, Paris, 1925.

Asupra acestei probleme a publicat și o broșură scrisă în românește — „Liga Națiunilor. Idealul, viciile și primejdiile ei". — *București, 1930.*

Ultima operă masivă a lui Ion I. Moța e frumoasa carte „Cranii de lemn" *apărută în 1936. Această carte ar putea avea subtitlul* — „Idealismul Militant". *Cuprinde articolele referitoare la mișcarea creștină și naționalistă a generației postbelice. Paginile cărții sunt o armă de luptă pentru cele 2 idei mari, în slujba cărora și-a pus întreaga viață.*

Inteligența vioaie și dotată cu mult spirit critic, a lui Ion I. Moța, ar mai fi produs desigur multe opere de valoare, dacă moartea nu i-ar fi surâs așa de timpuriu. L-a surprins de timpuriu, dar eroic, luptând pentru Hristos și latinitate.

După moarte, prietenii și admiratorii i-au publicat „Testamentul". *În realitate broșura cuprinde scrisorile trimise de pe frontul spaniol, celor rămași în plâns și dor într'un* „târg" *din Ardeal. În ele Ion I. Moța apare tot ca erou, ca om care a mers pe front din îndemn propriu, spre a lupta pentru Hristos și latinitate. Soarta i-a fost însă crudă. A murit. Prin moarte a trecut din viață la vecnicie.*

IOSIF E. NAGHIU

CÂNTEC

pentru Son Frunzetti

Astăzi, nu știu
De-au înflorit
Toți pomii mici,
Ori râsul tău
S'a răspândit,
Pe undeva, pe-aici
Și jos,
În murmur domolit

E cântecul de ape?
Sau mâna ta,
Alb porumbel,
În fugă peste clape?
De dragul tău
Și-au aninat
Și florile o salbă,
Strânsă pe fir

De lună-argint,
Din bobi de rouă albă.
Doar zarzărul
Prea trist din vii
Se pleacă 'ncet
Și plânge 'ncet,
Că nu mai vii.

ANA MARIA TOADER

CRONICA ŞTIINŢIFICĂ

Ştiinţa în serviciul tehnicei şi medicinei

Progresul ştiinţelor aplicate în Germania, America şi Anglia, a stârnit o legitimă gelozie la Francezi. Ei nu vor să se lase mai pe jos. Iată-i făurind planurile unui *giroplan* uriaş, care să străbată distanţa Paris-New-York în 10 ore, încărcat cu 12 pasageri. Giroplanul are importante calităţi superioare avioanelor şi hidroavioanelor obicinuite. Graţie a două rânduri de elici - fiecare cu câte 3 pale - aşezate orizontal deasupra aparatului, giroplanul decolează şi aterisează, pe uscat sau pe apă, în direcţie verticală şi prin urmare nu are nevoie de terenuri speciale. El poate sta aproape nemişcat în aer, şi, ceeace e mai neaşteptat, poate atinge în zbor viteze de 400-500 km pe oră. - Dar să-i lăsăm pe inginerii francezi să-şi realizeze proiectele mai întâi şi să trecem în revistă câteva minunăţii ale ştiinţei, care au părăsit deja laboratoarele şi s'au pus în serviciul oamenilor.

*

Iată de pildă *fotografia cu raze infraroşii,* permite să se vadă pe o placă, ceeace cu ochiul nu se poate vedea. Cu plăci speciale sensibile la aceste raze se pot fotografia plante sau animale mici, astfel încât să apară toată structură lor interioară. La fel putem fotografia persoane din peisagii situate în întunerec complect, sau acoperite de ceaţă. Ne dăm uşor seama ce foloase extraordinare aduce această inovaţie medicinei, (permiţând să se fotografieze organe bolnave în interiorul corpului omenesc şi armatelor, permiţând să facă fotografii dintr'un avion care sboară deasupra norilor, el neputând fi văzut de inamic.

*

Tot în domeniul fotografiei s'a ajuns să se facă poze la cari expunerea durează 7 milonimi de secundă. Cu un număr foarte mare de asemenea fotografii succesive făcute pe un film se poate studia sborul glontelui din ţeava unei puşti sau momentul şi felul în care el loveşte şi traversează un blindaj.

*

Americanii ca de obicei deţin recordurile. Ştiţi că ei au ziare de câte... 100 pagini. Cineva care ar vrea să cunoască 10-15 numere mai vechi ale ziarului ar trebui să-şi petreacă zile şi săptămâni întregi între hârtii. Americanul inventiv a rezolvat problema filmând tot ziarul şi trecându-l în faţa spectatorului printr'un mic aparat de proiecţie aşezat pe masă.

Telefonul cu televiziune e cea mai nouă aplicare a televiziunii, despre care nu ne îndoim că toată lumea a auzit: vederea la distanţă. Introdus mai întâi în Germania şi Anglia el s'a aplicat de curând în Italia pe linia Milano-Torino. Pe linia aceasta nu mai e posibil trucajul vorbitorului anonim; odată cu ridicarea receptorului fiecare din cei doi vorbitori îşi văd reciproc imaginea pe un cadran adaptat telefonului.

*

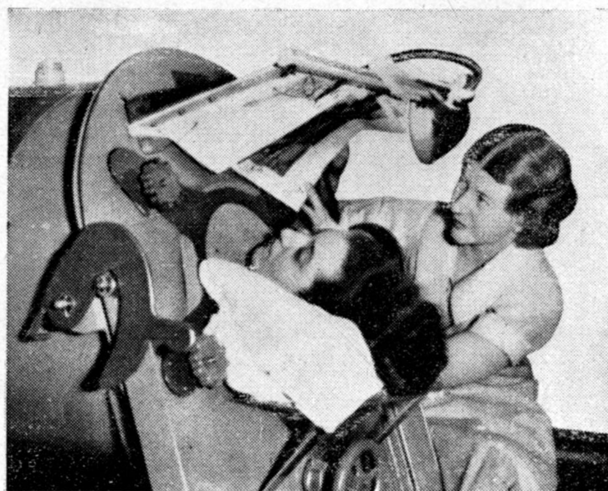
Iată acum câteva curioase aplicări ale ştiinţei în medicină. Anumiţi bolnavi, în loc să se odihnească pe pat moale de lână sau puf, sunt condamnaţi de doctori să întrebuinţeze paturi de fier, de apă sau de spumă. Patul de fier e un cazan în care bolnavul (suferind de plămâni) este ermetic închis având numai capul afară. Cu ajutorul pompelor se măreşte sau se micşorează presiunea în interiorul cazanului, după cerinţele tratamentului. În asemenea paturi bolnavul trebue să stea luni sau chiar un an de zile.

Cei cari trebue să întrebuinţeze comprese ude permanente, sunt aşezaţi în baie de apă cu temperatură constantă sau în băi de spumă de săpun, unde stau zile 'n şir.

*

De încheiere, iată un leac pentru cei ce suferă de insomnii şi pe care nici cronica de faţă n'a reuşit să-i adoarmă! O căciulă de plumb, legată cu un fir metalic la pământ (ca la radio), şi ţinută pe cap 2-3 ore înainte de ora culcării, aduce un somn liniştit. Cititorii pot încerca remediul.

AXENTE CREANGĂ

„Patul de fier" — Din revista „Je sais tout"

POVESTEA MĂRŢIŞORULUI

La altarele luminii

Pentru sărbătoarea din zare şi din gând
Odă nouă spre=a cânta înălţimilor,
Vom aduce din vis harfa serafimilor;
Ederă, dorul nostru l=am împletit visând.

Soare nou a răsărit pentru clipele care vin;
Tu mi=ai risipit în preajmă aur şi cântec din văi,
Eu am adunat din vremi urmele paşilor Tăi.
Atât că năzuirile toate în ramii primăverii mi
[le=anin

Mi=ai înflorit în zare primăvară cu grădini,
Acolo unde şi=au aflat pripas ecourile chemării,
Razele dorului meu spre Edenul visării
Ţi=a împletit din aur Mărţişor cu lumini.

Idol, mi=a împreunat mâinile imaginea Ta
Şi fiecare cântec va fi un imn pentru Tine,
O înflorire nouă pentru primăvara care vine
Risipind peste zări aureola sa.

Unde=ţi sunt, cântec, toate comorile rare?
Luminătoare vrajă, unde=ţi sunt vămile?
Unde=ţi sunt, zare, toate comorile? Dă=mi=le,
Iar noi zidi=vom înseninării altare...

AL. STĂONEANU-BALAŞ

NOTE DE DRUM

PRIN ŢĂRILE APUSENE

SPRE PARIS

Dela Zürich drumul meu acuma duce spre vest trecând prin oraşul staţiune balneară Baden — al treilea Baden din Europa, pe lângă Baden bei Wien şi Baden-Baden — apoi prin sate elveţiene cu populaţie germană care-şi aşează gunoiul vitelor în stradă, între casă şi şoseaua asfaltată, trec prin altă staţiune balneară elveţiană Rheinfelden pe malul Rinului. De aici tot pe malul Rinului până la Basel sau Bâle, al doilea oraş din Elveţia cu 160,000 locuitori. Dupăce mănânc mă duc să cercetez fabrica de medicamente de aci Hoffmann-Laroche, unde se fabrică neintrecutul „Digalen", medicament care lungeşte viaţa atâtor bolnavi cari sufer de inimă. Unul dintre directori îmi cunoaşte numele după multele „eşantioane" pe cari mi le-a trimis şi mă invită să iau un ceaiu la dânsul acasă, să-i cunosc şi soţia care vorbeşte perfect româneşte, fiind „romăncă" din Ploeşti.

Promenadă în Luzzern

Frontiera între Elveţia şi Franţa aici la Basel se află în mijlocul oraşului — ca şi la Chiasso între Elveţia şi Italia, sau ca la Konstanz între Elveţia şi Germania. Formalităţile făcute repede, am intrat în Franţa, adică în Alsaţia de sud şi trec prin localităţi, cari chiar şi acum au nume nemţesc: Tagsdorf, Altkirch, apoi prin fortăreaţa Belfort cu ziduri înegrite şi lei de granit pe ziduri, unde nu opresc, apoi Vesoul şi în fine Langres în regiunea Champagne, unde m'apucă noaptea şi rămân aci la un hotel mâncând foarte bine şi bând cea mai bună şi cea mai ieftină şampanie din lume. Nu degeaba sunt în Champagne!

Dimineaţa mai departe la drum, căci după amiazi vreau să fiu la Paris. Chaumont, Troyes apoi Sens, unde m'apucă foamea şi opresc să-mi cumpăr de mâncare pentru mine şi benzină pentru maşină. În piaţă o catedrală mare. Deasupra uşii de intrare în biserică o mulţime de sfinţi sculptaţi, dar toţi, cu capetele rupte. Îngrijitorul bisericii îmi spune că în timpul „marei revoluţii" au fost rupte capetele sfinţilor, de revoluţionari. Atunci au rupt capetele sfinţilor catedralei din Sens şi au batjocorit catedrala Notre Dame din Paris, ruşinând femeile chiar în interiorul bisericii. În revoluţiile de azi revoluţionarii fac mai mult: omoară bărbaţii

și femeile în biserică, iar bisericilor le dau foc și le dărâmă! Oare revoluționarii de ce se ating numai de creștini și de bisericile lor, iar sinagogile evreești rămân neatinse? Și'n timpul „marei revoluții" și azi, evreii, marii vinovați, sunt lăsați în pace, iar creștinii batjocoriți tot de creștini. E de deochi! Întrând în catedrală, îngrijitorul mi-arată degetul arătător dela mâna dreaptă a lui Ioan Botezătorul păstrat în muzeul bisericii. Cum? Ioan Botezătorul avea două mâni drepte sau două degete arătătoare la mâna dreaptă? Căci în muzeul din Constantinopol mi s'a arătat mâna dreaptă mumificată a lui Ioan, cu toate degetele intacte!

Dela Sens am plecat mai departe mânând cu viteză nebună spre Paris, s'ajung aci ziua cu dorința de a vedea de departe turnul Eiffel. În graba mea însă am apucat drumul greșit și-am plecat spre sudul Franței către Dijon, iar când m'am desmeticit făcusem șaptezeci de chilometri. Înapoi jidove rătăcitor, iarăși prin Sens cu catedrala capetelor rupte și de aci pe drumul cel bun! Fontainebleu, unde opresc, las mașina în drum, iar eu mă plimb prin curtea palatului lui Napoleon. Dela Fontainebleu spre Paris drumul se face în două șosele elegante, amândouă ducând spre orașul-lumină. Pe care drum s'apuc? Scot un ban din buzunar și-l arunc în sus și-mi zic „cap" și „ranță"; dacă-i cap o iau pe drumul din dreapta, dacă-i „ranță" o iau la stânga. Banul cade și răsună pe pietrile călcate de Napoleon: cap! La dreapta deci! Șosea asfaltată, dar cu asfaltul umflat de ploi, de căldură și de vechime. Pădure înaltă și deasă care mărginește amândouă marginile șoselei drepte ca o linie neagră care se încovoaie la orizont împreună cu zecile de fire telefonice și telegrafice cari o conduc. Cei 70 km. rătăciți mi-au mâncat ziua. Începe să se insereze și Parisul nici nu se vede, nici nu miroase a Paris. Pădure deasă, frumoasă, verde și bine îngrijită. Uneori la dreapta și la stânga câte o șosea nouă se înfundă în pădurea deasă. În fuga mașinei, la stânga o tabelă indicatoare cu litere mari și corect scrise mi-arată printr'o săgeată, că acel drum duce la Barbizon. Dar mai mult nu mai văd. Mașina mea aleargă nebună, iar soarele la stânga mea, către Barbizon, apune: „Apus de soare la Barbizon"! mi-am zis, iar gândul meu alerga înapoi cu câțiva zeci de ani, când Grigorescu al nostru și-a petrecut anii aci în pădurea dela Barbizon și-a creat acel minunat tablou „Apus de soare la Barbizon", tablou care cred că nu s'a pierdut în timpul răsboiului prin Rusia.

S'a înoptat. Nu mai are rost fuga mea nebună cu mașina. Mi-e tot atâta când voi ajunge la Paris dacă am înoptat. Turnul Eiffel nu-l voi mai putea vedea noaptea de departe.

Am intrat în marginea Parisului iar de aci încă zece khilometri până în centru. Sting farurile cele mari și aprind lămpile cele mici ale mașinei și mă plimb prin mijlocul orașului necunoscut mie în care azi îmi fac intrarea mai întâi. În 1914 ar fi trebuit să intru în Paris după planul meu. Dar atunci m'au împiedecat nemții. Să faci un lucru bun — sau rău — nu-i târziu niciodată.

(Va urma) Dr. EUGEN DOBROTĂ

VITRINA CĂRȚII

CRONICA LITERARĂ

I. Gr. Oprișan: A. VLAHUȚĂ, omul. București, 1937. Pag. 306, Lei 50.

Nu există pedagog mai bun ca viața unui om mare. Simțirea lui curată înobilează inima, judecata lui limpezește mintea, faptele lui de jertfă cuceresc și entuziasmează.

De sigur la aceste lucruri s'a gândit d. I. Gr. Oprișan când a întreprins rezidirea personalității marelui român și a marelui creștin care a fost A. Vlahuță.

Cartea nu îmbie cititorului analiza literară a operei marelui poet, nici viața romanțată a lui, ci-i înfățișează pe *omul Vlăhuță,* cu toate comorile lui sufletești. În ea ni se vădește neasemănata jertfelnicie a „luptătorului", devotamentul „îndrumătorului tineretului", entuziasmul „apologetului" virtuții, căldura sufletească a „preotului artei" și înțelepciunea „făclierului Evangheliei trăite".

O asemenea carte n'o putea scrie decât un om binecuvântat cu aceleași vârtuți. D. I. Gr. Oprișan le are. Din belșug. Și Dsa e un luptător în tranșeele vieții, un îndrumător al tineretului, un apologet al adevărului, un slujitor al artei curate și un devotat vestitor al Evangheliei lui Hristos.

Cartea dlui Gr. Oprișan e un justificat omagiu adus lui A. Vlahuță — și un prețios îndreptar pentru generația nouă care trebue crescută în duhul vieții celui ce a iubit mult.

n. c.

Prof. I. Lupaș: ÎMPĂRATUL IOSIF II. ȘI RĂSCOALA ȚĂRANILOR. Edit. Academia Română 1935. Memoriile Secțiunei Istorice.

Cu ușurința cercetătorului rutinat și imparțialitatea istoricului obiectiv, învățatul autor al acestei lucrări ridică vălul răslețitelor documente învechite, ca să sondeze tainicul adevăr din alte tim-

puri şi împrejurări de mult trecute, ca astfel, să ni-l înfăţişeze în însângerata pagină din trecutul nostru istoric — ardelenesc.

Din neîncetatele tânguiri ale acestui *Carmen saeculare* frământat din lacrimile şi sângele vărsat peste fiinţa trecutului nostru etnic, se conturează şi încheagă majestoasa figură a Împăratului Iosif II., care mişcat de acordurile acestui etern cântec de suferinţă, se sbate prins între vechea legătură de dominaţie absolutistă-feudală a Habsburgilor şi între nobilele vibraţii ale sufletului său larg şi milostiv, ce-i impunea ca problemă de conştiinţă uşurarea situaţiei existente.

Din această atitudine demofilă, nobilă şi creştinească a Împăratului, se înfiripă şi întăreşte nădejdea şi curajul lui Horia şi soţii, cari îşi duc durerea şi indignarea la treptele tronului — pentru ascultare.

Chiar dacă în momentele cele mai critice, — copleşit fiind de interese superioare de Stat, precum şi de paianjenişul intrigilor domnitorilor feudali, cari îi numeau tâlhari nenumăraţi întruniţi în cete (p. 30) — ei n'au putut obţine ajutor şi scut, totuşi problema eliberării lor a rămas pururea vie, arzătoare în sufletul Împăratului, care după scrisoarea adresată guvernatorului Bruckenthal — dorea să fie personal de faţă la procesul lui Horea şi soţii — considerând situaţia *„de cea mai mare importanţă pentru întreaga Monarhie, şi încă mai mult pentru viitor decât pentru prezent"* (p. 21).

Din această enunţare precum şi din admonierea făcută contelui Jankovics, însărcinat cu cercetarea răscoalei — ca să nu rămână „nici o urmă necercetată" — se vede îngrijorarea vizionarului, care cu toate piedecile puse în cale, caută să şteargă prin patenta sa dela 22 August 1785 pata iobăgiei.

Azi când prevederile Împăratului şi nădejdile martirilor neamului s'au împlinit aevea, acest memento etern dă deplină legitimare şi justificare situaţiei schimbate din timpurile prezente, privite, se înţelege, sine ira et studio şi din partea celor interesaţi.

Prof. I. Lupaş: VOEVODATUL TRANSILVANIEI ÎN SEC. XII. ŞI XIII. Edit. Academia Română 1936. Memoriile Secţiunei Istorice.

Pentru reintegrarea adevărului istoric alterat, şi mai ales, pentru punerea la punct a unor încercări de tendenţioasă mistificare istorică, strecurate prin reviste ungureşti, eruditul istoric evoacă în cel mai clar şi documentat mod voevodatul Transilvaniei din cei 2 veacuri. Fiinţa şi originea lui răsare din tulpina vechei organizaţii teritoriale păstrată şi moştenită dela vechii duci şi alimentată din seva viguroasă a tradiţiei, care dă forţa hotărâtoare atât în extensiune cât şi în raport cu regatul ungar.

Aceasta, ca organizaţie teritorială, culturală, politică şi administrativă cu nota sa specifică adânc imprimată de pecetea trecutului istoric, nu putea fi nicidecum comoadă şi plăcută statului ungar. De aici şi nesfârşitul antagonism ce sapă tot mai adânc prăpastia între el şi statul ungar.

Orice încercare a Arpadinilor de a-l înlocui cu un principat vazal a fost însă zadarnică. Chiar dacă se înfiinţează în secolul al XVI-lea principatul, se datoreşte suzeranităţii turceşti.

Mai privind apoi şi situaţia geografică, iurisdicţională, însuşi Alex. Szilagyi a trebuit să recunoască adevărul, că Ardealul n'a fost nicicând complect contopit cu Ungaria.

Nici legătura politică strânsă de interese, atunci când voevodul domneşte sub auspiciile regelui, nu confirmă o dependenţă, căci el rămâne singur stăpân pe teritorul său. Deci, nici viaţa de stat în Ardeal n'a fost creaţie maghiară, precum nici voevodatul n'a fost o creaţie politică a lui Ştefan, ci creaţia unui popor stabil şi legat de loc, pe care Ungurii l-au găsit aici.

În faţa unor expuneri atât de limpezi şi însoţite de dovezi atât de neclintite, credem că orişicine trebuie să recunoască cu toată convingerea originea şi desvoltarea acestei organizaţii româneşti.

V. MATEIU

CE S'A ÎNTÂMPLAT ÎN LUNA TRECUTĂ?

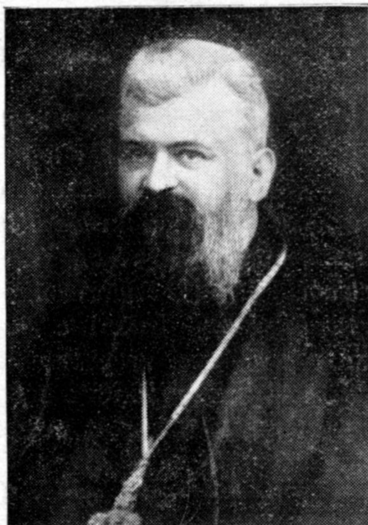
La noi

ÎNTOARCEREA VOEVODULUI. Măria Sa Marele Voevod Mihai, care a petrecut la Florenţa câteva săptămâni de suferinţe, însoţit fiind în suferinţa sa de grija şi dragostea întregei Ţări, s'a întors acasă. Bunul Dumnezeu ni L-a redat sănătos spre bucuria întregului neam, care la întoarcerea Măriei Sale l-a întâmpinat cu sincere şi entuziaste ovaţii, mărturia vie a indisolubilei legături de iubire dintre acest neam şi augusta mlădiţă regală.

Părintele Ceresc a ascultat rugăciunile Ţării fiindcă ele au fost curate şi calde.

P. C. S. PROT. Dr. GH. CIUHANDU a fost cinstit din partea Prea Sfinţitului Episcop Andrei cu titlul de econom stavrofor. Demnitatea care în Biserica ortodoxă din Ardeal se acordă aşa de rar, este pe deplin meritată de cel ce o va purta de aci înainte. Fiindcă

Icon. Stavr. Gh. Ciuhandu

învățatul consilier dela Arad și președinte al „Asociației clerului A. Șaguna“ este una dintre cele mai proeminente personalități ale vieții noastre eclesiastice de dincoace de Munți. Râvna sa pentru progresul așezământului sacru al neamului nu s'a limitat la cadrele oarecum regulamentare ale postului său de referent cultural pe lângă Episcopia din Arad. Ilustrul cărturar bisericesc a desfășurat și o prodigioasă activitate publicistică. Mărturia acestei activități sunt câteva volume de cărți științi ice și un mare număr de broșuri tipărite aproape exclusiv pe cheltuiala autorului lor. Eminentul publicist a fost însărcinat de curând și cu conducerea revistei „Biserica și Școala“, organul eparhiei Aradului.

Entuziaste felicitări și urări de bine.

ATENTATUL DELA IAȘI. Trei indivizi încă neidentificați au săvârșit un atentat asupra dlui T. Bratu, rectorul Universității din Iași. Victima a fost atacată cu cuțite. Din fericire atentatul n'a fost mortal. El a stârnit totuși, după cum era de așteptat, revolta unanimă a țării împotriva criminalilor. După cum se cuvenea, crima a fost vestejită și în Parlamentul țării în presă și pe toate celelalte căi cu putință.

Presupunând că atentatul își are sursa în mijlocul tineretului universitar guvernul a închis Universitățile, trimițând pe studenți la vetrele lor. În acelaș timp Parlamentul țării e pe cale de-a pregăti un nou regim al vieții universitare, care să asigure un mai sever control al profesorilor și studenților. Rămâne să se vadă dacă atentatul a fost pus la cale de cei bănuiți și dacă închiderea Universităților și reforma învățământului universitar este leacul potrivit pentru înlăturarea crimelor și pentru normalizarea vieții politice.

Primirea Ducesei de Athol

VIZITA DUCESEI DE ATHOL. Ivitată de „Gruparea femeilor Române“, ducesa de Athol ne-a vizitat țara. Distinsa reprezentantă a parlamentului englez, care după cunoscutul discurs revizionist al dlui Mussolini luase atât de calda apărare a integrității noastre teritoriale, a fost însoțită de Lady Layton și Miss Rathbone. Distinselor oaspete li s'a făcut o grandioasă primire atât în capitala Țării cât și în capitala Ardealului. În București au fost omagiate de Patriahul Țării, de reprezenții Parlamentului român și de Gruparea femeilor române, iar la Cluj eminentele apărătoare ale dreptății neamurilor au fost cinstite cu un festival aranjat la Teatrul Național cu un banchet det la Cercul militar și cu o serată muzicală. Aceste solemnități la cari au participat reprezentanții tuturor autorităților locale și un public pe cât de numeros pe atât de distins, au dat prilejul celor trei distinse vizitatoare de-a cunoaștesufletul Neamului și viața lui în România nouă și de a-și arăta toată admirația lor față de virtuțile acestui suflet.

Ducesa de Athol, Lady Layton și Miss Rathbone au părăsit pământul țării noastre, după propriile lor mărturisiri, cu cele mai frumoase impresii și cu conștiința întărită, că apărând cauza românească împotriva revizioniștilor neastâmpărați, apără o cauză dreaptă.

Jos: Corul vrednicului preot Ioan Brânzea din Brașov, mort de curând și regretat de toată lumea care l-a cunoscut.

DESFIINȚAREA FRANCMASONERIEI. Pe lângă alte multe măsuri de ordine luate de guvern în legătură cu atentatul dela Iași a fost și măsura cu privire la desființarea tuturor societăților secrete din România. Lojile francmasone au fost închise și sigilate, iar preoții șorțului masonic și ai mistriei au întrat într'o vacanță care am dori să fie fără de sfârșit.

Măsura guvernului este dintre cele mai fericite și ea a fost aplaudată cu frenezie de toată suflarea românească în stare să-și dea seama de primejdioasele uneltiri ale hurubelor francmasone. Este prima izbândă mare a ostașilor ideii naționale. Și de sigur după ea vor urma în chip firesc celelalte izbânzi.

Mareșalul Graziani

La alții

RĂZBOIUL CIVIL DIN SPANIA. După ocuparea orașului Malaga de către naționaliști, pe frontul războiului civil din Spania nu s'a mai produs nici un eveniment important. Luptele continuă totuși cu destulă intensitate. Comitetul de neintervenție a hotărât ca Spania să fie înconjurată cu un brâu de unități militare din armatele marilor puteri, unități menite să controleze și să oprească întrarea materialului de război pe teritorul celor două părți combatante. Comitetul de neintervenție nădăjduește că în felul acesta beligeranții își vor sleì puterile și războiul se va termina mai curând.

Poatecă ar fi cazul să ne întrebăm: dar puterile ce s'au însărcinat cu controlul de cine sunt controlate?

D. NEURATH LA VIENA. Dl Neurath, ministrul de externe al Reichului, a făcut de curând o vizită la Viena. Nu se prea știe ce a discutat trimisul Führerului cu cancelarul Schusnigg. Se presupune totuși că subiectul convorbirilor dintre cei doi bărbați de stat l-a alcătuit chestiunea Anschlussului și a readucerii Habsburgilor pe tronul Austriei. După știrile ce au transpirat prin gazete, oficialitatea austriacă este mai mult pentru soluționarea chestiunei din urmă și anume în sens afirmativ. Împotriva acestei soluții însă este și poporul austriac și Germania și Mica Antantă.

Opinia publică austriacă pare a fi favorabilă Anschlussului. Fi-va acest Anschluss viitoarea bombă politică a dlui Hitler?

Opera comunismului, în Spania și aiurea
(Din „Apărarea Națională)

MAREȘALUL GRAZIANI VICTIMA UNUI ATENTAT. În Abisinia nu par a se fi liniștit lucrurile în măsura în care ne anunță din când în când comunicatele italiene.

Adevărul era suficient dovedit prin răscoalele puse la cale din timp în timp de șefii diferitelor triburi din Africa Orientală. Un fapt recent ne duce la aceeași concluzie: Italia va avea încă de furcă până să izbutească a pacifica spiritele autohtonilor din teritorul ocupat. Dovadă și atentatul săvârșit asupra mareșalului Graziani, Guvernatorul Abisiniei. Victima a fost destul de grav rănită. Stăpânirea italiană a luat aspre măsuri de represalii.

CAZUL JAN ȘEBA. Să știe că dl Jan Șeba, ministrul Republicei Cehoslovace la București, a scos de curând o carte tratând rolul Micei Ințelegeri în politica europeană. Cartea cuprinde între altele și unele pasagii puțin măgulitoare pentru societatea românească și pentru Statul român. Pe de altă parte autorul vădește în lucrarea sa sentimente de prea mare admirație față de vecinii noștri de dincolo de Nistru.

Dl Jan Șeba vrând să fie prea mult istoric a uitat că este diplomat. Faptul a stârnit sensație și a fost comentat în Parlamentul ro-

mân printr'o serie de interpelări ca și în presa europeană.

Epilogul acestui incident a fost rechemarea dlui Jan Șeba.

PLEBISCITUL RADIOFONIC DIN FRANȚA. Fiind vorba de alegerea consiliilor de administrație ale posturilor de emisiune radiofonică din Franța s'a aranjat un plebiscit în mijlocul auditorilor. S'au depus două liste: una naționalistă numită „radio-familia" și alta a frontului popular numită „radio-libertatea." Rezultatul a fost surprinzător. Lista naționalistă a obținut 405.000 voturi, iar cea a frontului popular aproape numai pe jumătate. Dată fiind libertatea în care cetățenii francezi își manifestă voința la orice fel de alegere, rezultatul plebiscitului radiofonic trebue socotit foarte caracteristic pentru mișcarea naționalistă din Franța.

Plebiscitul a fost inițiat de aderenții frontului popular. Rezultatul inițiativei lor îi va face desigur să se gândească la vechea noastră zicală: „Când n'are de lucru sasul, își surpă casa".

Se vede că zicala e bună câteodată și pentru Francezi.

DELA LUME ADUNATE

Viața veselă

DILEMĂ

E: De ce rupi certificatele de școală, ba le mai arunci și 'n foc?

D: Tu nu știi că Ionel umblă acum la școală?

E: Ei și...?

D: Învață să citească!

OLIMPIADĂ

E: De ce fug așa oamenii de colo?

A: Fiindcă este cursă, iar primul primește un trofeu.

E: Primul înțeleg, dar de ce mai fug nebunii ceilalți?

RECLAMĂ

Pe poarta unui cimitir de pe coasta mării se pot ceti următoarele șire: „Aici se ofere morminte de primul rang, cu plantații frumoase și admirabilă priveliște spre mare. Ceice le-au încercat nu au mai plecat de aici.

LA ȘCOALĂ

Profesorul întreabă pe elev:

— Ce este o hienă?

— Hiena este un animal sălbatec, care desgroapă morții și-i mănâncă de vii.

LA RESTAURANT

— Chelner, te rog adu-mi o scobitoare.

— Dle – răspunde chelnerul – patronul nu mai ține scobitori, de când a observat că clienții după folosire nu le mai dau înapoi.

CERȘETORII DE ASTĂZI

Unui cerșetor – o doamnă îi spune, să-i crape niște lemne, în schimb îi dă un pol.

— Mă confunzi – stimată doamnă – spune cerșetorul. Eu nu sunt lucrător, ci cerșetor.

GLUME

Ionel: Cucoană, cum dai merele?

Precupeața: Șase la 5 Lei.

Ionel (în gând): 6, cinci Lei; 5, patru Lei; 4, trei Lei; 2, un Leu; unu, gratis.

Către precupeață: Bine cucoană, o să iau un măr...

MIȘCARE

Popescu se plânge amicului său:

— Imposibil, dragă, să urmez cu sfințenie sfaturile doctorului. Mi-a recomandat să fac mișcare, spunându-mi să mă urc cât mai des la etajul 5 și după aceea să cobor. Și uite ascensorul nu funcționează!

RESPECTUL CUVENIT

La un restaurant, un tinăr cam cu chef și care făcuse gălăgie, fusese dat afară pe ușa din dos.

— O să vă pară rău, strigă el înfuriat. Nu știți cu cine aveți de-aface. Sunt de neam mare și influent.

— Atunci scuzați, vă rog, răspunse chelnerul. Poftiți încăodată înăuntru, ca să vă putem da afară pe ușa din față.

ÎNAINTE DE CĂSĂTORIE

Băiatul: Mimi dragă, de când te iubesc mi-am pierdut capul.

Fetița: Ia-mă de nevastă – și-o să-l regăsești.

UN MEDIU BUN

Clientul: Cum să mă apăr de febra tifoidă care se propagă prin apă?

Medicul: Fierbeți apa și lăsați-o să se răcească.

Clientul: Și apoi?

Medicul: Beți un șpriț.

NOTE BIBLIOGRAFICE

REVISTE

„GÂNDIREA". Anul XVI. Director Nichifor Crainic (Bucureşti, Str. Polonă 38). Abonament anual Lei 200.

Este, desigur, revista cea mai de prestigiu a Ţării româneşti. Acest prestigiu, aproape unic, i l-a zidit dl Nichifor Crainic, împreună cu strălucita sa cunună de colaboratori: (L. Blaga, V. Băncilă, A. Cotruş, N. Crevedia, R. Syr, G. M. Ivanov, † Gib Mihăescu, V. Papilian, V. Ion Popa, Grigore Popa, D. Stăniloae, D. Protopopescu, T. Vlădescu, etc.) Linia ideologică a *„Gândirii"*: tradiţionalismul naţional şi ortodox. Condiţiile tehnice in cari apare revista: escelente.

„Gândirea" este revista intelectualului de rasă.

*

„GÂND ROMÂNESC", revistă de cultură, editată de „Astra." Anul V. Apare lunar. Redactor: Ion Chinezu. Abonament anual pentru instituţii Lei 400, pentru particulari Lei 200. Redacţia şi adminstraţia Cluj, Calea Moţilor 76.

Iată o revistă care nu şi-a incetat apariţia — cum se intâmplă îndeobşte — după lansarea câtorva numere zgomotoase, ci a crescut şi s'a întărit din an în an. Îmbucurătorul fapt se datoreşte escelentelor condiţii redacţionale şi tehnice în cari apare *„Gândul Românesc"* gospodărit cu pricepere şi hărnicie de dl Ion Chinezu. Împrejurarea că revista e patronată de societatea culturală „Astra" încă trebue socotită ca o notă bună pentru seriositatea acestei publicaţii.

*

„HOTARUL", revistă literară şi culturală. Anul IV. Apare lunar, sub direcţia unui comitet. Abonament anual, pentru autorităţi şi instituţii Lei 200, pentru particulari Lei 100. Redacţia şi administraţia Arad, Str. V. Goldiş 6.

Revista publică schiţe, poezii, studii istorice şi sociale, cronici şi bibliografii. Ea adună în paginile sale frumos tipărite rodul râvnei literare a unor iscusiţi publicişti din Arad şi din alte părţi. Această publicaţie aduce o preţioasă contribuţie la mişcarea culturală din sud-vestul ţării.

*

„REVUE DE TRANSYLVANIE". Anul IV. Director: S. Dragomir prof. universitar, membru al Academiei Române. Apare în caiete trimestriale. Abonamentul anual Lei 200. Redacţia şi administraţia Cluj, Str. Mico 40.

Escelenta publicaţie care apare în limba franceză e pusă în slujba luptei antirevizioniste. Ea combate revizionismul, cu toate armele pe cari i le poate pune la dispoziţie diferitele ramuri ale ştiinţei. Garanţia obiectivităţii şi seriosităţii acestei reviste conduse de eminentul academician, dl S. Dragomir, o alcătueşte faptul că ceice-o scriu sunt aproape esclusiv profesori universitari.

E inutil să mai adăogăm că „Revue de Transylvanie" este răspândită şi în străinătate.

*

„SFARMĂ-PIATRĂ". Anul III. Apare săptămânal. Director: Al. Gregorian. Abonament anual Lei 300. Redacţia şi administraţia Bucureşti I., Str. Domniţa Anastasia 16.

Este fratele mai tânăr al *„Gândirii"* şi neînfricat gornist al crezului naţional şi ortodox. În paginile acestei reviste scrisul bolovănos al dlui Nichifor Crainic „sfarmă" problemele, alegând din pulberea lor diamantul soluţiilor izbăvitoare. Cu acelaş elan se oşteşte împotriva puterilor întunericului iscusitul director al lui „Sfarmă-Piatră", dl Al. Gregorian, pe care-l ajută, cu hărnicie, o intreagă ceată de luptători devotaţi ai frontului naţionalist.

*

„EU ŞI EUROPA". Pamflet-Satiră-Critică. Anul II. Director Ion Th. Ilea. Redactor Nicolae Rusu. Apare lunar. Abonamentul pentru instituţii Lei 500, pentru particulari Lei 100. Redacţia şi administraţia Deva, Calea Horia 22.

E o revistă scrisă cu nerv. Despică problemele sprinten în lumina doctrinei naţionaliste. Îşi învârte pleasna criticei prin toate domeniile vieţii.

Redactată îngrijit, revista nu-şi tradează originea provincială. Nu degeaba-şi zice: *„Eu şi Europa."*

*

„GAZETA ILUSTRATĂ". Anul VI. Apare lunar. Director: Petru Borteş. Abonament anual pentru instituţii Lei 1000, pentru particulari Lei 200. Redacţia şi administraţia Cluj, Str. Regina Maria 36.

Revista dlui P. Borteş este ceeace o arată numele: o publicaţie ale cărei pagini conştienţios redactate sunt împodobite cu frumoase ilustraţii. Acordă o deosebită atenţie mişcării teatrale. Cronicari isteţi taie la răboj evenimentele mai importante ale vieţii culturale. Nu lipsesc din paginile revistei nici recenziile asupra cărţilor cari apar în vitrinele Clujului.

VIAȚA ILUSTRATĂ

REVISTĂ DE FAMILIE

APARE LUNAR

ABONAMENTUL PE UN AN 200 LEI. PE O JUMĂTATE AN 100 LEI. UN NUMAR 20 LEI

REDACȚIA: CLUJ, EPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ

ADMINISTRAȚIA: CLUJ, LIBRĂRIA EPARHIALĂ, PIAȚA CUZA VODĂ 6

———o-o———

Pentru abonați

Dacă nu găsiți revista la librăria dela care ați cumpărat-o până acuma, adresați-Vă direct administrației. Pentrucă nu mai trimitem revista librăriilor cari nu-și achită datoria față de noi.

———o-o———

Nu uitați să Vă înoiți abonamentul la „Viața Ilustrată" și să recomandați revista prietinilor și cunoscuților D-Voastră. „Viața Ilustrată" este unica revistă de familie, care duce în casa Românului lumină pentru suflet și desfătare pentru ochi.

TIPARUL TIPOGRAFIEI EPARHIEI ORT. ROM. CLUJ

ÎN ACEST NUMĂR:

---o-o---

PENTRU COLABORATORI

Revista se pune sub tipar totdeauna la 15 ale lunei. Domnii colaboratori sunt rugaţi să-şi trimită manuscrisele până la această dată. Rugăm articole scurte, scrise citeţ, pe o singură pagină a hârtiei. Întrucât e posibil dorim ilustraţii (fotografii) la text. Ordinea articolelor e determinată de necesităţi tehnice, nu de alte consideraţii. - Manuscrisele nepublicate nu se inapoiază.

Primim spre publicare cronici despre evenimentele culturale şi sociale din oricare parte a ţării. Aceste cronici trebue să fie însă insoţite de fotografii.